

Proletari din toate țările, uniți-vă!

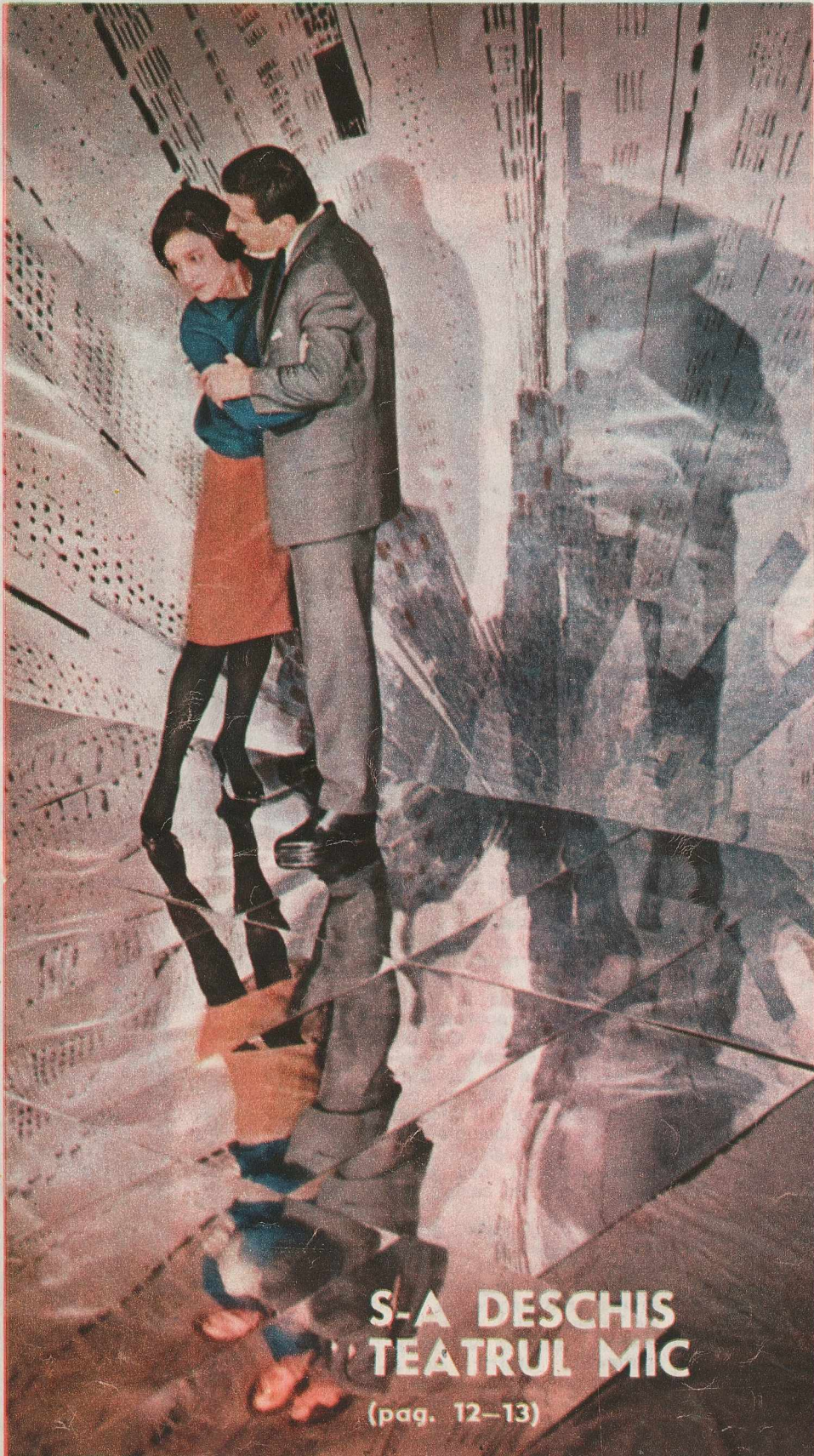
FLACĂRA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Dev

3

În obiectiv:
**BUNA
DĂSERVIRE**

Anul XIV nr. 3 (503) — 16 ianuarie 1965

RAID LA ZERO GRADE

Fără viscole, fără zăpezi, fără geruri care să facă să crape pietrele, iarna a reușit (până când?) să se strecoare aproape neobservată prin Capitală. Fapt pentru care, constructorii bucureșteni au toate motivele să fie mulțumiți. Căci, într-adevăr, timpul favorabil le-a prilejuit multe zile de muncă spornică.

Prevăzători, buni gospodari ai șantierelor nu și-au pus prea multe nădejdi în bunăvoința iernii. Ei și-au luat toate măsurile pentru ca munca lor să poată continua și atunci când termometrul coboară sub zero grade. Încă din toamnă ei s-au aprovizionat cu ciment, pietriș, nisip, materiale de protecție (panouri de stufit și p.f.l., rogojini, prelate) și alte materiale care să asigure un ritm susținut lucrărilor. Au făcut închiderile necesare, au asigurat căldură fie prin rețele definitive, fie prin soluții provizorii, astfel ca pe orice vreme tencuielile să se poată usca iar calitatea lucrărilor de finisaj să nu sufere.

La recenta sesiune a Marii Adunări Naționale a fost făcut cunoscut numărul de locuințe ce se vor da în folosință oamenilor muncii din țara noastră în 1965, ultimul an al șesenalului: 53.000 de apartamente! Cifra este impresionantă. Pentru constructori ea reprezintă sarcini sporite.

În perioada 1960—1964 locuitorii Capitalei au primit în folosință circa 64.000 de apartamente. Construcția altor mii de apartamente care vor trebui să-și primească locatarii și în cursul acestui an dă mult de lucru constructorilor bucureșteni.

Un exemplu: numai Intreprinderea de construcții-montaj nr. 1 din București va avea de dat în folosință 3.168 de apartamente. Ținând seamă de unele rămăneri în urmă manifestate anul trecut, constructorii au preconizat o serie de măsuri care să asigure predarea ritmică a locuințelor în tot cursul acestui an.

Colectivele șantierelor bucureștene folosesc din plin fiecare zi pentru a le traduce în viață. Activitatea intensă care se desfășoară în momentul de față pe șantierele marilor ansambluri de locuințe de la Balta Albă, Drumul Taberei, Berceni-sud, Jiului-Scinteia, Mihai Bravu etc., dovedește acest lucru cu prisosință. Sute de autocamioane și basculante străbat zilnic mii de kilometri, transportând zeci de mii de tone de materiale de construcție. Un mare număr de macarale, excavatoare, buldozere nu cunosc odihna. Stațiile de betoane de pe șantiere prepară sute de metri cubi de beton încălzit (această metodă permite executarea de turnări până la minus zece grade). Se sapă la fundații, se instalează conducte subterane, se croiesc noi căi de acces. La înălțimi, pe schele, echipele de muncitori ridică ziduri trainice; necentenit, benele își răstoarnă în

cofraje încărcătura de beton; în apartamentele încălzite se execută lucrări de finisaj.

Roadele acestor strădăni se arată mereu. Din mulțimea lor consemnăm câteva: pe șantierul 3 al I.C.M. nr. 1 de la Balta Albă, din 748 de apartamente la care se lucrează, 440 sînt într-un stadiu de execuție avansat (la 140 din ele se fac finisaje); în Drumul Taberei, comisiile beneficiarilor au început recepționarea a 564 locuințe (324 apartamente și 240 garsoniere); la Berceni-sud, un nou mare bloc și-a primit de curind locatarii...

Așadar, în plină iarnă, grație măsurilor luate și muncii constructorilor, noile ansambluri de locuințe ale Capitalei își sporesc mereu dimensiunile. Un raid pe câteva din șantierele bucureștene a adus în obiectivul fotoreporterului nostru câteva aspecte caracteristice acestor zile.

V. ZAMFIR
Fotografii de S. STEINER

1

4

2

5

3

1 Cald încă, betonul este repede „pus în operă“.

2 Buni gospodari pregătesc de pe acum locul grădinilor din primăvară.

3 Învăluită în aburi, stația de betoane din str. Ecaterina Teodoroiu prepară zilnic sute de metri cubi de betoane calde pentru șantierele de construcții de la Balta Albă.

4 Imediat după descărcarea betonului, vibratoarele pneumatice intră în funcțiune pentru a-l compacta.

5 Numeroase mijloace mecanizate ușurează și fac mai spornică munca constructorilor.

memento

TEATRU

LUNA DEZMOȘTENIȚILOR de O'Neill. Un spectacol de ținută, cu valoroase creații actoricești. Cu totul remarcabilă, Liliana Tomescu. (Teatrul C. I. Nottara — sala Magheru.)

SPECTACOL DE PANTOMIMĂ ȘI DANS. Miriam Răducanu — o dansatoare expresivă, plină de sensibilitate, având un stil foarte personal; Felix Caroly, un mim bun, mai puțin personal. Recitări: Eva Pătrășcanu și Carol Marcovici. (Teatrul Evreiesc de Stat.)

Liliana Tomescu și Valeriu Arnăutu în „Luna dezmoșteniților“.

● Două masive volume despre *Presa muncitorească și socialistă din România (1865—1900)*. O lucrare de interes larg.

● În sfârșit o traducere a *Cintecului Nibelungilor* (cea de acum câțiva ani, datorată poetului Adrian Maniu, era o *repovestire*). Traducător: Virgil Tempeanu (publica fragmente din *Nibelungenlied* acum peste 20 de ani).

● Alte traduceri de reținut: a) Rafael Alberti — *Poezii* (versiunea românească Veronica Porumbacu și Geo Dumitrescu); b) Rosemarie Schuder — *Fiul vrăjitoarei*. Despre marele astronom Kepler, un ro-

man distins cu premiul *Thomas Mann* al Academiei din Berlin a R. D. Germane. Păcat de prea scurta prefață, semnată: Editura pentru literatură universală. (O editură întreagă semnează câteva rînduri!) c) Ingvald Svinsaa — *În umbra turnului*. Un scriitor necunoscut la noi, dar care merită atenție; d) și un frumos cadou iubitorilor marelui Will: *Shakespeare și opera lui*, texte critice ale unor renumiți shakespeareologi din lumea întreagă. Prefața Tudor Vianu.

● Semnalăm colocviile lui Șt. Bănuțescu și Ilie Purcaru cu diferite mari personalități ale vieții noastre culturale pe tema — *Artistul și opera*.

CU MIINILE PE ORAȘ — premieră (Italia): film dens de critică socială, care continuă cele mai bune tradiții ale neorealismului italian, distins cu cel mai mare premiu cinematografic al Festivalului de la Veneția 1963, „Leul de aur”. De notat, de reținut și de memorat numele regizorului: Francesco Rosi.

UN NOU GHILGAMESH — premieră (R.P. Ungară): o variantă modernă a povestirii mitologice despre eroul legendar Ghilgameș, care a învins moartea prin dorința arzătoare de viață. Regizorul Mihály Szemes a mai realizat filmele: „Poznașa”, „La ordin, să trăiești”, „Alba Regia”.

MARILE EMOȚII MICI: documentar de scurt metraj al Studio-ului „Alex. Sahia”, cu filmări „pe viu” la serbarea de sfârșit de an într-o grădiniță. Regizor: Doru Segal; text: Eva Sirbu. Micii eroi au spontaneitate, umor și mari emoții...

CÎNTÎND ÎN PLOAIE (S.U.A.): spirituală (pe ici pe colo) comedie muzical-coregrafică, la realizarea căreia au colaborat, printre alții, Stanley Donen (regizorul comediei „Șapte mirese pentru șapte frați”), Gene Kelly (pe care l-am văzut în „Procesul maimuțelor”), actrița Debbie Reynolds și un excelent dansator, Donald O'Connor.

SOTIE PENTRU UN AUSTRALIAN (R.P. Polonă): spectaculoase dansuri ale ansamblului Mazowsze, câțiva buni actori (Wiesław Golas, Elzbieta Czyżewska) într-un film cu o intrigă palidă.

SĂLBATICII DE PE RIUL MORȚII: documentar suedez de lung metraj, valoros prin documentele despre Amazonia, Mato Grosso, Riul Morții, Rio de Janeiro... De câteva ori filmul părăsește caracterul documentar.

JUDECĂTORUL DE MINORI (R.F. Germană): doar un actor, Heinz Rühmann!

CAN-CAN (S.U.A.): evocare fastuoasă a cabaretelor Parisului la începutul secolului, cu o actriță cuceritoare, Shirley Mc Laine.

CINEMA

MUȘCATA DIN FEREASTRĂ de V. I. Popa: după 20 de ani. Un spectacol care nu a putut fi scuturat de praful desuetudinii. (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești.)

O SCRISOARE PIERDUTĂ. Lui I. L. Caragiale la... el acasă nu credem că-i mai sînt necesare recomandări. (Teatrul Național I. L. Caragiale — sala Comedia.)

PATIMA DE SUB ULMI. Horea Popescu contra O'Neill. (Teatrul

Național I. L. Caragiale — sala Studio.)

CARNAVAL LA TÂNASE: text și montare sub orice critică. Unde sînt mult anunțate premiere „de gust” ale teatrului? (Teatrul satiric muzical C. Tănase — sala Victoria.)

OCHEȘEL ȘI BĂLĂIOARA de Ștefan Iureș. Text amuzant, în versuri, decoruri și păpuși parțial izbutite. Spectacol monoton. (Teatrul Tăndărică.)

CARTEA

● Ni se anunță: o *Antologie a umorului românesc* de la Neculcea la Nicuță Tănase, pe care am dori-o însă serioasă; un volum de Studii eminesciene; unul de *Versuri* ale poetului Ion Pillat. Dar să nu anticipăm.

● Rețineți reluarea unei ediții: în seria de *Opere* de M. Sadoveanu a apărut vol. 19, selecție din publicistica doctrinară a autorului (1904—1935).

● Trei cărți muzicale: *De Falla* de Radu Gheciu (pe copertă am fi preferat o reproducere în culori a portretului artistului, datorat lui Ignacio Zuloaga), *Ravel* de Romeo Alexandrescu (copertă neizbutită) și

reeditarea *Convorbirilor* lui J. Ma. Corredor cu Pablo Casals.

● Revista pariziană „Arts” consemnează la rubrica „Gazeta spectacolelor” prezența la Paris a lui Al. Mirodan. Sub titlul „3 piese = 3.000 de reprezentări” revista face o scurtă prezentare a creației artistice a dramaturgului român.

● Editura Gallimard a publicat „Carnets II” de Albert Camus. Soția scriitorului împreună cu Roger Quilliot au stabilit textul însemnărilor făcute între anii 1942 și 1951. Însemnările lui Camus aduc o seamă de clarificări cu privire la poziția ideologică și concepția artistică a cunoscutului scriitor francez.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 17 IANUARIE: „Banda de lași”. O întâmplare dramatică petrecută în Italia, în timpul celui de-al doilea război mondial. Atracția distribuției: actrița franceză Pascale Perit. ● „Visul unei nopți de iarnă”. În sala unui tribunal improvizat, Constantin Drăghici e supus focului acuzării. Membrii orchestrei conduse de Horia Moculescu îi iau apărarea. Mai participă la dezbatere Stela Popescu, Irina Gârdescu și alții. E meritore experimentarea unor noi forme de prezentare a muzicii ușoare.

LUNI 18 IANUARIE: „Legende și povestiri coregrafice”. Muzică

simfonică românească tradusă într-o suită de balet. ● „Revista spectacolelor”. Cronici dramatice însoțite de scene filmate din spectacole.

MĂRȚI 19 IANUARIE: Inter-viziune. Transmisie de la Moscova a concertului Orchestrei simfonice de stat a U.R.S.S.; dirijor Dmitri Kabalevski; soliști: Liubov Timofeeva și Daniil Șafran.

JOI 21 IANUARIE: „Săgeata irokeză”. Teribilul Val-Virte în pădurile indienilor irokezi! ● „Gangsteri și filantropi”. Film polițist-satiric polonez.

Constantin Drăghici.

VINERI 22 IANUARIE: „Fotografii animate”. Un cineast german a pătruns cu aparatul de filmat într-o expoziție de fotografii. Rezultatul investigației: un film fără dialoguri dar foarte elocvent.

SÎMBĂTĂ 23 IANUARIE: „Pagini umoristice din literatura română”. Două schițe ecranizate: „Musafirul nepoftit” de Petre Locusteanu și „Director de teatru” de Ion Dongoroz. Doi umoriști mai puțin cunoscuți pe care televiziunea îi aduce în circuitul larg al spectatorilor săi. ● Orchestra Edmundo Ross. Dansuri excelente, cîntăreți plini de temperament.

MUZICĂ

● *La Teatrul de operă și balet.* Dirijorul austriac Ernst Märzendorfer ne prezintă (ca la opera din Viena!) un spectacol cu „Maeștrii cîntăreți din Nürnberg” de Richard Wagner. Merită să vă avîntați în lupta pentru bilete! (Sîmbătă 16 I.)

● *La Ateneul R.P.R.* Claire Bernard, tînăra violonistă franceză laureată cu premiul I la Concursul internațional „George Enescu” din toamna trecută, cîntă tot „Concertul pentru vioară și orchestră” de Aram Hacıaturian (ca și la concurs) deși mai are în repertoriu încă alte 11 concerte (Bach, Mozart, Beethoven, Brahms, Paganini, Saint-Saëns, Pro-

kofiev etc.) asupra cărora organiza-torii turneului nu s-au putut decide. (Sîmbătă 16 I, orele 20.00 sau duminică 17, orele 11.00.)

● *La Sala mică a Palatului R.P.R.* O pianistă din Cuba, Yvette Hernandez, dă un recital în care, pe lângă Sonata în si minor de Liszt și Sonata opus 57 în fa minor „Appassionata” de Beethoven, mai cîntă și mici piese de Scarlatti, Schönberg și Cervantes. (Duminică 17 I.)

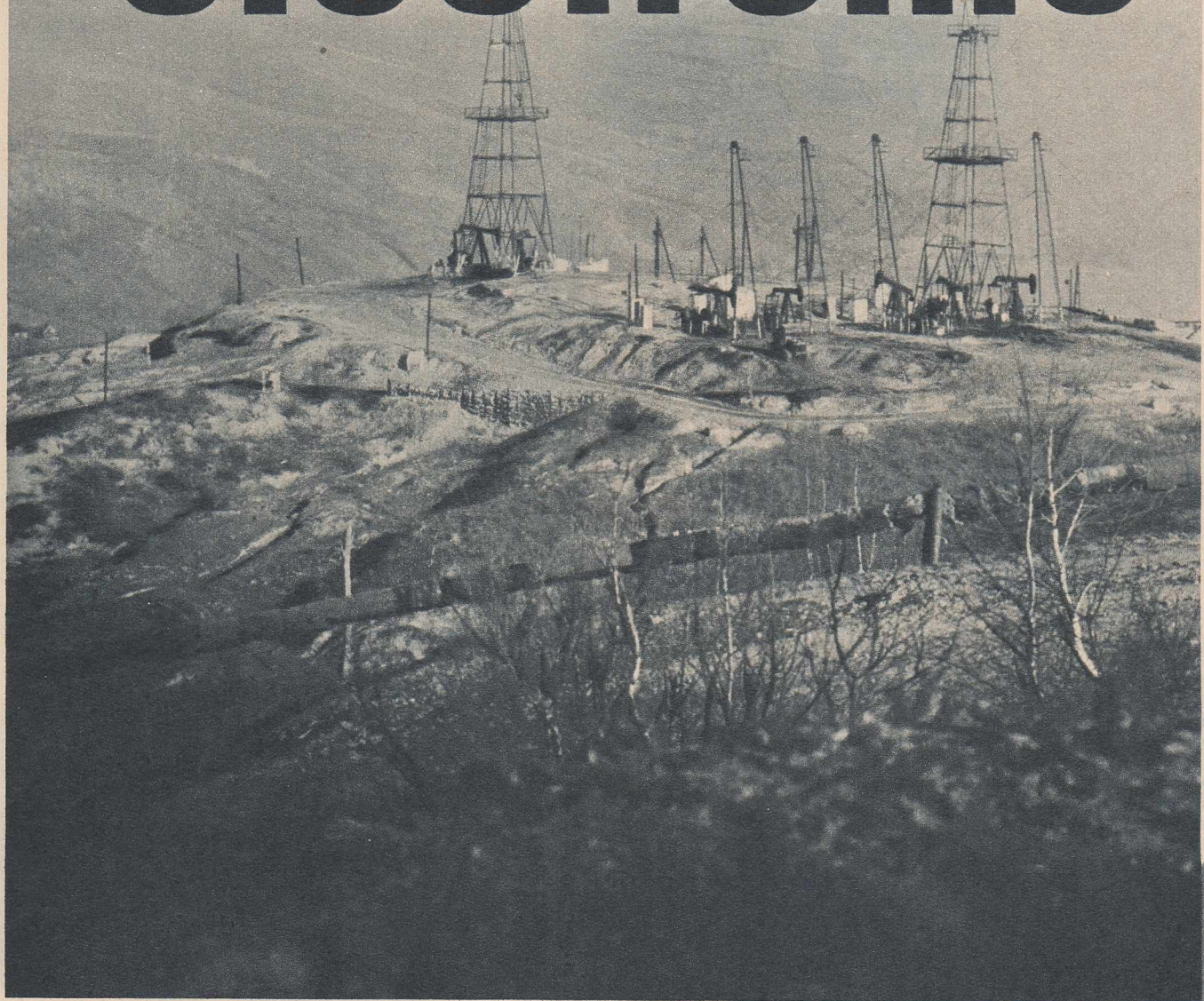
● Dirijorul iugoslav Dušan Skovran va face cunoștință cu publicul brașovean luni seara, la pupitrul filarmonicii „Gheorghe Dima”.

EXPOZIȚII

● Lidia Mihăiescu, prima expoziție personală de gravuri în lemn colorate. Sala din Calea Victoriei. O suită rustică: tipuri și tradiții de la sat. Accente de poezie epică în dinamismul compozițiilor, în coloritul cu iz folcloric, în energia liniilor ample ce conturează atitudinile măiestruase și profilurile nobile ale Pădurenilor. Ca atare să memorăm: „La conferința femeilor”, „Pieptănarea miresei”; și să punem în paranteză critică unele imagini convenționale, festiv-etnografice.

● A șaptea expoziție personală a sculptorului Eugen Ciucă — Sala Dalles. Dintre multiplele aspecte ale expoziției, cel mai interesant e metoda de a trata piatra de rlu și lemnul în sensul fantasticilor asociații vizuale: între ovalul bolovanului și ovalul obrazului (ciclul cu femei), între contorsionarea crengii și contorsionarea spiritului chinat (ciclul dantesc) etc. Rezultă imagini de basm plastic; dar uneori asociațiile sînt silite, cu efect mai curînd bizar decît sugestiv.

sondorul electronic

Instalația electronică de supraveghere a sondelor este și ea, la rîndu-i, supusă verificării și controlului. Unul din auxiliarele instalației îl constituie telefonul, cu ajutorul căruia specialiștii (în fotografie ing. Gheorghe Popa) transmit rezultatele investigațiilor făcute în șelă.

◀ Simpla în aparență dar ascunzînd în interiorul carcasei sale — nu mult mai mare decît o masă obișnuită — sute de circuite electronice, relee contacte etc., stația de supraveghere și control automat veghează zi și noapte zeci de sonde aflate uneori la distanțe apreciabile.

sondorul electronic

Morilor de vînt de pe colinele dobrogene, cu aripile lor de păsări fantastice rotindu-se calm în direcția munților, le-ar fi stat bine pe aceste meleaguri. Arse de brumele toamnelor timpurii și ale iernilor întîrziate, dealurile Moineștilor nu seamănă totuși cu acelea ale Măcinului. Par mai degrabă terenuri acoperite de vaste păduri, pe care toporul le-a defrișat de curînd, lăsînd doar ici și colo tufișuri ciudate, cu crengi negre, subțiri, ca niște snopi de trestie. Nici livezile — atît de răspîndite în ținuturile deluroase — n-au constituit vreodată aici un element de decor de proporții predominante. Chiar și pe vremea învățatului domn Cantemir, care ne-a relatat în „Descriptio Moldaviae” despre izvorul de ulei de pămînt amestecat cu apă, ce curgea „pre Tăzlăul sărat, nu departe de Moinești, în ținutul Bacăului”, împrejurimile acestei așezări n-au etalat mai multă vegetație decît în zilele noastre. Dar cumpenele greoaie ale pompelor cu balansier (așa-numitele „pompe canadiene”), legîndu-se la nesfîrșit în mijlocul tufișurilor metalice ale mînunchiurilor de sonde, sugerează astăzi la fel de bine atît peisajele cu mori de vînt, cît și livezile dezgolite de frunze din alte regiuni subcarpatice. Prezența lor o atestă pe aceea a petrolului, odinioară o cîndășenie oarecare a naturii, astăzi elementul care a hotărît în cea mai mare măsură configurația specifică a locurilor.

Străbunicii actualilor petroliști de pe Valea Troțușului și a Tăzlăului, descoperînd, înainte de capitaliștii locali sau străini, valoarea economică a uleiului negru ce mustea din pămînt, au nutrit probabil, o vreme, speranța iluzorie a unei prosperități pe care le-ar fi putut-o da exploatarea acestei bogății. Ca și țărani

din părțile Prahovei, ei au imaginat și construit mecanisme ingenioase, menite să le deschidă calea spre zăcămintele subterane de țitei și, deși aceasta nu le-au adus bogăția visată, a avut totuși darul de a crea o tradiție a tehnicii petroliere autohtone din care s-au desprins mai tîrziu unele din sistemele moderne de foraj și extracție. Pînă în ultimele două decenii dealurile Moineștilor au constituit un original muzeu al petrolului, unde puteau fi văzute cele mai diverse instalații, începînd cu pompele simple de lemn și sfîrșind cu sondele metalice, mînate de puternice motoare diesel. Nu lipseau din respectiva colecție de „antichități” nici pușurile cu hecnă, — ce-i drept, părăsite — un fel de fîntîni adînci, săpate cu hîrlețul și cîptușite cu împletituri de nuiele, din care extracția se făcea cu un soi de hîrdău. Din toate aceste relicve n-au mai rămas astăzi decît cel mult cîteva exemplare, devenite exponate în Muzeul republican al petrolului, înființat la Ploiești în 1960. Iar în schele, locul lor l-au luat modernele instalații livrate de uzinele noastre producătoare de utilaj petrolier, a căror faimă bine-meritată a făcut în repetate rînduri ocolul planetei.

Raportate la imaginea generală pe care o prezintă astăzi regiunile petrolifere ale țării, aceste instalații pot fi interpretate ca factori de natură să uniformizeze peisajul. Aceleași sonde, aceleași pompe, aceleași conducte, stații de decantare, desalinare, desbenzinare — adevărate păduri metalice plantate cu o specie unică. Dar, ca în viața oricărei păduri propriu-zise, sau poate de mii de ori mai intens, aici se desfășoară procese, mai întotdeauna invizibile

Nicolae RĂDULESCU
(Continuare în pag. 8)

Înainte de a lua drumul rafinării, petrolul este forțat să elibereze impuritățile pe care le-a scos din adâncuri. Instalațiile care execută această operație înscriu și ele în peisajul actual al Moineștilor o notă specifică. ▼

pentru observatorul distant, care modifică fundamental ritmul mișcării, fie că aceasta se petrece la suprafață sau în adânc.

SONDE „ÎN POMPĂ”

„Solzii” de gresie de kliva — rocă poroasă, făcând parte din structura geologică specifică a subsolului din Valea Troțușului și a Tazlăului — îmbibați cu petrol ca niște uriași bureți minerali, au cunoscut o perioadă de efervescență eruptivă relativ scurtă: cam două secole, adică mai puțin de o clipă în ansamblul vârstei lor multimilenare. Timpul acesta a fost însă suficient de lung pentru ca sondele forate aici să reverse spre suprafață tot ce putea ieși din adâncuri numai prin forța motrice a presiunilor din zăcăminte. Ultima sondă în erupție a „trăit” pînă acum vreo cinci ani. Dar petrolul a continuat să curgă spre rafinării și va mai continua încă multă vreme. Căci ceea ce n-au mai putut face gazele comprimate de enorma greutate a straturilor geolo-

umiditate, coroziune etc., pe care le oferă mediile subterane situate în apropierea zăcămintelor. Practic, ceea ce s-a realizat în acest domeniu se prezintă sub forma sondelor „în pompă”, prin tuburile cărora alunecă fără încetare, în sus și în jos, o coloană de tije metalice, puse în mișcare de la suprafață, care antrenează un piston scufundat pînă în apropierea stratului de petrol. Acțiunea propriu-zisă se petrece deci într-un loc inaccesibil prezenței directe a omului. Pentru a o controla și a o dirija, a fost nevoie să se creeze un întreg arsenal de dispozitive adecvate, ceea ce trebuie spus că nu s-a reușit întru totul decât în ultimii ani.

SENZAȚII CARE VIN DIN PĂMÎNT

„Fiind date o sută de sonde împăstriate pe o mare suprafață de teren, se cere să se indice calea ce trebuie urmată spre a se cunoaște în orice moment următorii zece-cincisprezece parametri (aici se interpune lista corespunzătoare) ai

urma să le obțină în legătură cu funcționarea fiecărei sonde (greutatea coloanei de lichid, integritatea sistemului de pompare și eventualele „ruperi”, forțele pe care le preia motorul în orice moment, echilibrul dinamic al sistemului etc.), ea trebuia să utilizeze și un limbaj ușor traductibil în formule matematice, și un mecanism de transmitere sigur și rapid. Toate acestea au căpătat expresie în decursul unei îndelungi perioade de studiu în care s-au avut în vedere atît experiența specialiștilor din țară, cît și ultimele cuceriri din domeniul respectiv ale tehnicii mondiale.

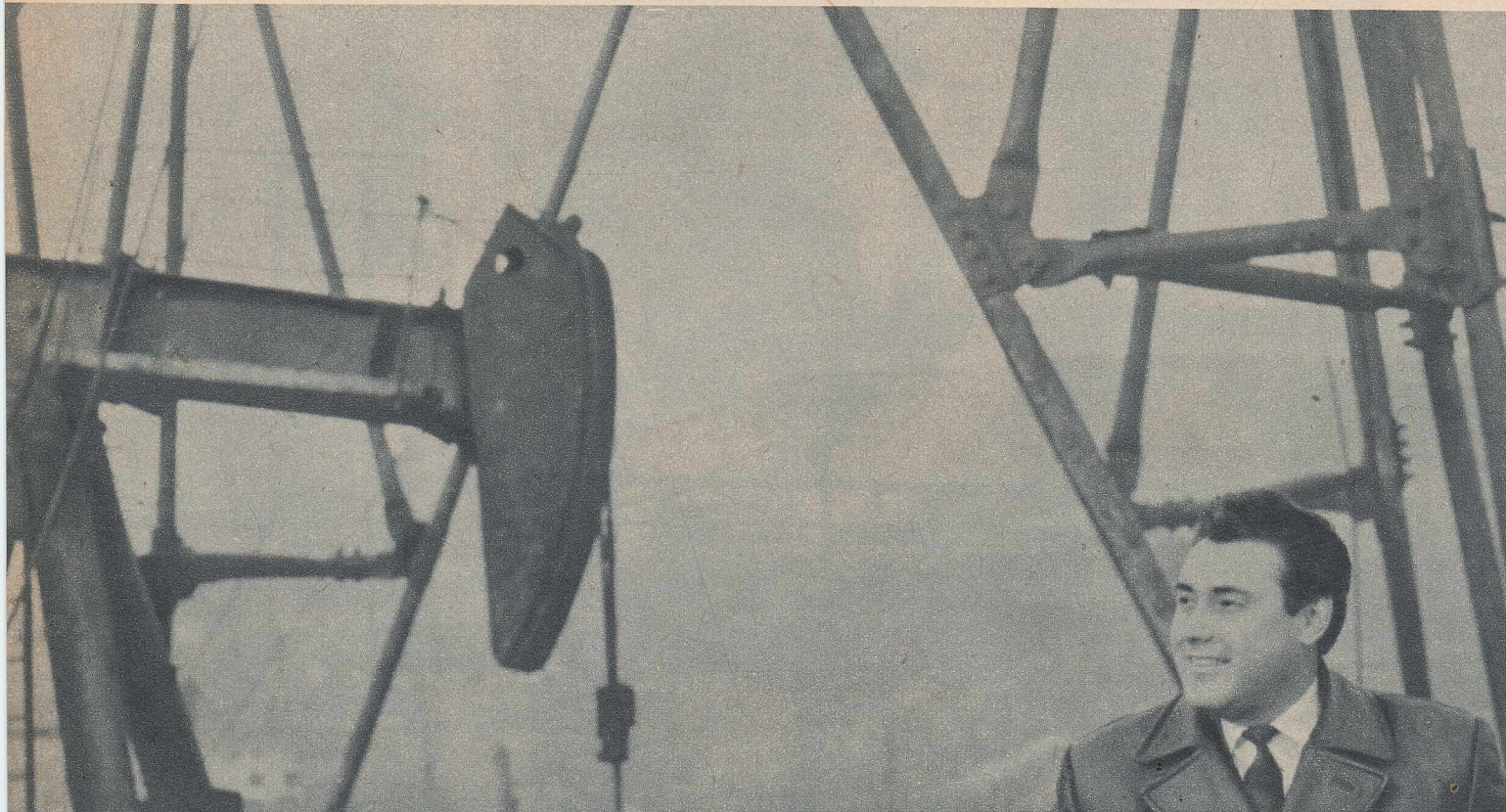
Experimentată timp de un an pe un număr de sonde relativ redus (60), instalația s-a dovedit a fi un veritabil sistem nervos al schelei de extracție. Partea sa „senzitivă”, constituită dintr-un fel de organe de simț ale sondelor (traductori) și din rețeaua de cabluri prin care sînt transmise la tabloul central de comandă impulsurile electrice generate de acești traductori, permite operatorilor să controleze oricînd, în decursul unui singur minut, toate son-

mai mult de 200 de sonde vor fi controlate prin mijloace automate.

★

Și acum cîteva cuvinte despre profesiunea de sondor de extracție. Ea a apărut o dată cu punerea în funcțiune a primelor sonde „în pompă”, din necesitatea de a asigura un control permanent al acestora. Sondorii de extracție aveau în grijă cîteva instalații și le vizitau pe rînd de două-trei ori pe zi. Purtau asupra lor un număr redus de instrumente de măsură și control, iar principalul efort pe care-l depuneau era acela al deplasării continue pe dealurile înmuiate de ploii, bîntuite de vînturi aspre, cu drumurile lor desfundate de roțile tractoarelor și autocamioanelor grele.

Ce mai au de făcut acești oameni în condițiile automatizării? Nu cumva prezența lor în schelă a devenit inutilă? Categorie nu! Misiunea operatorilor sondori este acum aceea de a supraveghea funcționarea instalației automate. Aceasta presupune schimbarea profesiei prin ridicarea calificării, căci complexitatea noului sistem cere din partea celui

În vecinătatea pompei cu balansier, aceleași ca în orice regiune petroliferă a țării dar deosebindu-se totuși prin „organele lor de simț” care transmit din adâncuri adevărate „senzații” electronice, Inginerul Dumitru Popescu se simte în elementul său. Și el se numără printre specialiștii preocupați de funcționarea ireproșabilă a „sondorii electronice”.

gice, a devenit din nou posibil datorită pompei cu balansier. Ori cine a citit — fie și numai din simplă curiozitate — un manual de hidraulică, a putut să-și dea seama că pentru a scoate un lichid de la o adîncime mai mare decît limita impusă de greutatea sa specifică, nu e suficientă instalarea unei „guri” mecanice care să absoarbă lichidul respectiv (formula care determină această limită ne abținem s-o redăm aici, invitînd cititorul s-o caute în lucrările de specialitate) și că e necesar ca pompa să fie coborîtă și să-și exercite acțiunea prin împingere. Or, în cazul exploatării petrolului, aceasta presupune atingerea unor adîncimi de sute și chiar mii de metri. Ceea ce, firește, prezintă o serie de dificultăți, date fiind condițiile de temperatură, presiune,

fiecareia din cele o sută de sonde (o sută sau mai multe, cifra e luată arbitrar)“.

Aceste cuvinte n-au fost scrise niciodată într-o petiție. Dar dezideratele formulate în ele au existat în preocupările petroliștilor cel puțin de la instalarea primelor pompe cu balansier în schelele de extracție. Cam așa — deși evident într-o formă concretizată pînă în amănunte — trebuie să fi sunat și cerințele exprimate în tema de proiectare pe care și-a asumat-o Institutul de proiectări pentru automatizare din București atunci cînd a început studiul instalației electronice de dirijare și control automat, puse în funcțiune în iunie 1963 la schela Moinești. Erau, firește, cerințe greu de satisfăcut. Căci, în afară de multiplele informații pe care instalația

dele — zeci sau chiar sute la număr — cu care se află în legătură. Orice defecțiune este semnalată instantaneu prin semnale acustice și optice. Există și o parte „motorie” a sistemului, cu ajutorul căreia se pot transmite de la distanță anumite comenzi, cum ar fi pornirea și oprirea motoarelor pompei. Cu alte cuvinte, instalația reproduce într-un anumit fel schema proceselor nervoase ce se petrec într-un organism viu.

Aflată în ultima fază a experimentării și fiind pregătită pentru a lua în primire, nu peste multă vreme, un număr dublu de sonde, ea va înceta în curînd de a mai fi singură pe dealurile Moineștilor. În anul 1965 specialiștii vor pune în funcțiune o instalație identică, astfel că, peste cîteva timp,

care-l dirijează, în afară de cunoștințele obișnuite ale unui petrolist, și alte cunoștințe din domenii foarte diverse, începînd cu matematicile superioare și sfîrșind cu electrotehnica și electronica. În locul unor muncitori care alergau de la o sondă la alta, vor colinda dealurile — de astă dată cu viteza luminii — comenzile electrice transmise printr-o simplă apăsare pe buton. O nouă profesie se conturează acum în schelele petroliere, și aceasta o va înlocui treptat pe cea tradițională, tot așa cum în anii regimului democrat popular, ciudata colecție de vechituri tehnice uitate cîndva pe dealurile mustind de petrol din apropierea Moineștilor a fost înlocuită printr-un utilaj corespunzînd celei mai moderne tehnici a zilelor noastre.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Traian PROSAN

În obiectiv: buna deservire

Consumatorul care vizitează restaurantul „Cișmigiu“ (bd. 6 Martie) găsește aici o ambianță plăcută.

Substanțele de bază din alimentația europeanului, amidonul, albumina și grăsimile, au intrat de-a lungul secolelor în atît de multe și trecătoare rețete gastronomice, încît cei care își închipuie că s-ar declara mulțumiți reeditînd festinurile epocilor anterioare, se înșală amarnic. Adevărul e că pe vremuri hrana oamenilor nu era nici pe departe atît de variată ca astăzi. Organizatorii marilor banchete se trudeau să obțină diversitatea bucatelor înecîndu-le în condimente. Nu e de mirare deci că romanii oferă regelui Alaric al vizigoților 5.000 de livre de aur în schimbul a... 3.000 de livre de piper, iar un mileniu mai tîrziu, Vasco da Gama face de trei ori înconjurul Africii numai pentru a-și încălca corăbiile cu plante aromate din India.

Astăzi pe masa bucureșteanului (ca să dăm exemplul cel mai apropiat) se pot găsi în miez de iarnă la prețuri accesibile: castraveți de seră și citrice mediteraneane, roșii proaspete și pește din Marea Bering, vin de Odobești și rom cubanez, conserve, lactate, băuturi și condimente din întreaga lume. Mijloacele moderne de transport, legînd între ele continentele, au îmbogățit în același timp și gama de materii prime destinate alimentației contemporane. Progresul este evident nu numai în domeniul preparării alimentelor, ci și în ceea ce privește modul în care ele sînt consumate.

Seniorul medieval mușca din pulpa de mîstrec păcîndu-și în voie pieptarul, în vreme ce consumatorul de azi, intrînd într-un restaurant, se declară nemulțumit cînd descoperă cea mai mică pată de grăsime pe fața de masă.

Pe scurt: omul de azi dorește să mînce și să fie servit după pofta inimii și în stilul secolului al XX-lea. Rezultă că preocuparea pentru calitate, aflată pe primul plan în toate domeniile activității noastre, trebuie să ocupe același loc și în sectorul alimentației publice.

POFTA VINE... INTRÎND

Sau, reparafrazînd vechea zicală: pofta dispore... intrînd.

„Mohorit sau vesel, consumatorul trebuie să se simtă bine și cu poftă de mîncare de îndată ce a pășit pragul restaurantului“. Cuvintele aparțin tovarășului Miron Georgescu, responsabilul restaurantului-pensiune *Grădinița*. Bufetele asortate și aranjate cu gust au darul de a produce prima impresie plăcută. Expozițiile culinare ale restaurantelor *Ambasador*, *Grădinița*, a bufetului *Rustica* (bd. Magheru) sau vitrinele apetisante ale unor unități ca: *Bumbești* (Calea Rahovei), *Caraiman*

(Calea Victoriei), *Feroviarul* (Calea Griviței) fac cu ochiul consumatorului, stimulîndu-i pofta de mîncare.

Intrăm în schimb în restaurantul-zahana *Ciocîrlia*, din Splaiul Unirii nr. 9 (și, în paranteză fie spus, intrăm printr-un coridor întunecos, de o curățenie îndoielnică) unde sortimentele din vitrină sugerează mai degrabă o tejghea de măcelărie decît un bufet cu exponate din carne. Sau vizităm în fugă cofetăria *Răsăritul* din șos. Mihai Bravu nr. 2, unde personalul unității a avut originala idee de a arunca în mijlocul localului toate cutiile în care au fost ambalate bomboanele vîrsate.

Dar, în sfîrșit... Ne-am ales pînă la urmă localul preferat. Ne-am ales și masa... În aceeași clipă, ne informează tovarășul Miron Georgescu, clientul trebuie să-și cunoască ospătarul. Acesta se prezintă demn și surzător, cu o adevărată „carte de bucate deschisă“. Consumatorul cercetează lista cu preparate unde, alături de tradiționalele: ciorbă de perișoare, sarmăluțe în foi de viță sau cîrnați cu fasole albă, întîlnește, să zicem, denumiri ciudate ca: „mușchi Wellington“, „morun jardi-niere“ sau „vol-au-vent“. A sosit momentul ca ospătarul să-și dezvăluie erudiția. Competent, ca un veritabil șef-bucătar, el începe să explice și să recomande, demonstrînd cu multă putere de sugestic ce sînt și cum se prepară asemenea bucate.

Teoretic vorbind... Fiîndcă, iată, chiar în unitatea condusă de tov. Georgescu, aceste prescripții se dez-mint într-un chip cu totul inacceptabil. Ospătarul Stoicescu Decebal nu numai că nu-și potopește consumatorul cu erudiția sa culinară, ci se supără pur și simplu cînd acesta îl roagă să-i scuture fața de masă plină cu fărîmituri.

Și zău că în asemenea condiții pofta dispore încă din primul moment.

CLĂTITE FLAMBEATE SAU .VEDI DOINA, E POI MUORI!'

Reproducem în facsimil întreg citatul, împreună cu alte impresii culese din condica de sugestii și reclamații a restaurantului *Doina* (str. Batiște 10). Ele aparțin unor turiști străini. Unitatea aceasta „che ha permesso di conoscere la vera cucina romena“, cum declară un vizitator italian, se bucură de aprecierea unanimă a consumatorilor romîni și străini. Cei 12 ospătari și cele 10 ajutoare, harnice ca niște albine (și — de ce să nu o spunem? — toate frumușele și amabile) sînt în măsură de a așeza pe masa consumatorului cele mai cunoscute specialități aparținînd bucătăriei națio-

nale: sarmăluțe moldovenești cu costiță, caltaboși, ciorbă de burtă, tocană de văcuță, mușchi à la Doina (împănat cu slănină și usturoi, tăvălit prin mălai și pus în frigare) sau apetisantele clătite flambate.

Ceea ce nu înseamnă că, aici la „Doina“, străinii nu se pot simți ca la ei acasă. Bifteculele englezesc, macaroanele italianului și bockwurst-ul germanului sînt la același loc de cîinste.

Pentru gurmanzii care doresc mîncăruri neafiate în meniul restaurantului sau pentru acei care poftesc bucate gătite după rețete proprii, ospătarul, prin sollicitudinea bucătarului, pot îndeplini chiar și asemenea cerințe. Vrea omul *tochitură* cu mămăliguță, o va avea pe masă. Îi e poftă să mînce o saramură făcută „așa cum numai pescarii din Balta Brăilei o știu prepara“, ospătarul își notează atent indicațiile consumatorului și alegă de îndată la bucătărie pentru a obliga crăpceanul să se supună originalei rețete.

CA LA „MANUC BEI“

Intrebați-i pe bunici. Desigur ei mai țin minte. Aici, lîngă monumentalul Palat al Poștelor, pe strada Stavropoleos, unde freacă circulației de pe Calea Victoriei se stinge încet, între ziduri patinate de cenușul vremii, unii din ei au avut prilejul să-și întîlnească în tinerețe, la o masă de restaurant, cu halba de bere în față, pe Coșbuc, Caragiale, Iancu Brezeanu. Decorul nu s-a schimbat cîtuși de puțin. Aceeași clădire cu portal sever de granit, aceeași decorații în stil gotic și hispano-maur care au constituit faima *Carului cu bere* încă de la inaugurarea sa în 1879, aceleași vitralii policrome și picturi murale reprezentînd scene bachice. Pe lista de bucate aceiași crenvurști cu hrean, cîrnăciori oltenesti, patricieni și pui la frigare care atrăgeau și pe gurmanzii Capitalei de acum mai bine de trei sferturi de veac.

Așadar, *Carul cu bere* a rămas neschimbat. Sau, mai precis, toate schimbările pe care le-a suferit de-a lungul existenței sale au fost anulate printr-o minuțioasă și calificată operă de restaurare. Tradiția, valorificată în acest fel, a în crustat în salba de localuri de alimentație publică cu care Bucureștiul s-a îmbogățit în ultimii ani, un giuvaer de preț. Dar, din păcate, pînă acum cazul acestuia a rămas oarecum unic în felul său...

Intr-una din toamnele trecute concetățenii noștri au putut să regăsească în atmosfera unei anumite mustării din cele cîteva zeci care se amenajează — în sezonul respectiv

— în Capitală, ceva din atmosfera plină de farmec a hanurilor de altădată. E vorba de mustăria de la Hanul lui Manuc, unde, în afară de tradiționalul tulpurel, se mai putea gusta și o friptură de miel preparată „hoșește“, după rețete de mare reputație, datînd poate de sute de ani. Pe bună dreptate se întrebă astăzi bucureșteanul: de ce nu s-a permanentizat acest frumos exemplu de valorificare a tradiției noastre culinare? Hanul lui Manuc nu e o clădire veche oarecare. El are în istorie un loc anume, ca și Turnul Colței sau vechea Mitropolie și a-l reconstrui și reda orașului ar fi o modalitate originală de diversificare a profilului rețelei de unități destinate alimentației publice. În altă ordine de idei, chiar „specialitățile casei“, dintre care unele și-au cucerit o faimă binemeritată, pot să asigure o fericită îmbinare a experienței gastronomice mai vechi cu gusturile consumatorului modern. Ca să dăm numai un exemplu, vom spune că delicioșii colțunași cu brînză ce se serveau mai acum cîțiva ani la restaurantul *Cluj* de pe Calea Rahovei nu se mai prepară astăzi. Oare din ce motiv?

CÎT COSTĂ O GARNITURĂ?

Depinde de sezon și de localul respectiv. În orice caz, puțin.

Cum se prepară o salată? Ei, da, aici lucrurile se schimbă. Cu aceleași roșii și castraveți sau cu aceleași murături, trei restaurante diferite pot oferi consumatorilor salate excelente, acceptabile sau uneori de-a dreptul incontestabile. Un exemplu: restaurantul *Bumbești* de pe Calea Rahovei și-a cîștigat o binemeritată reputație pornind de la... salate. De fapt, unitatea respectivă nu deține din acest punct de vedere nici un fel de secret profesional sau metodă sui-generis de fabricație. O singură explicație: deplina conștiinciozitate și pricepere a personalului.

Colectivul de lucrători ai bufetului *Feldioara* din bd. Ilie Pintilie este însă de altă părere. În ziua cînd am vizitat această unitate fripturile au fost servite fără garnitură de cartofi. Rîzînd ca de o glumă bună, unul dintre ospătari ne-a explicat că pur și simplu: „Fata noastră a uitat astăzi să cumpere cartofi“. Și mai departe: „Mîncînd omul și fără cartofi. Dă-i carne și îi e de ajuns“.

Le-am recomanda acestor tovarăși să întreprindă o vizită într-un bufet asemănător, situat pe str. Porum-

(Continuare în pag. 10)

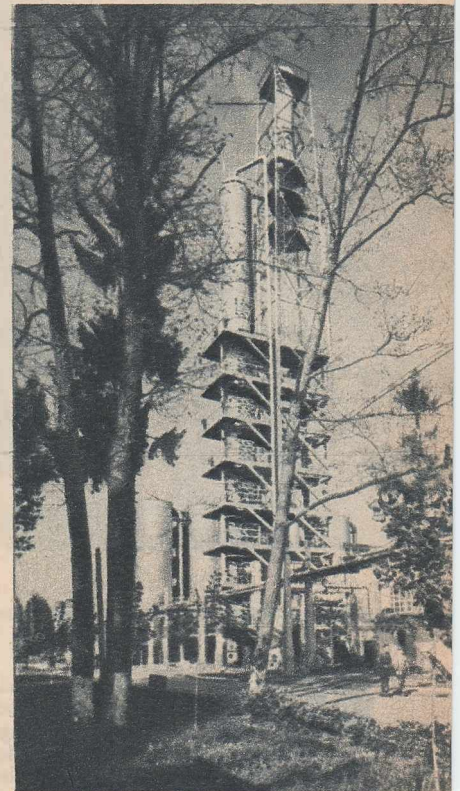
ALBUMUL FOTOGRAFIC

Oltul

Hășmașul Mare, locul de unde Oltul pornește în lungul și frământatul său drum.

Oltul nu e departe. Combinatul chimic Făgăraș.

Apus de soare la Islaz, acolo unde Oltul își pierde ființa în apele Dunării.

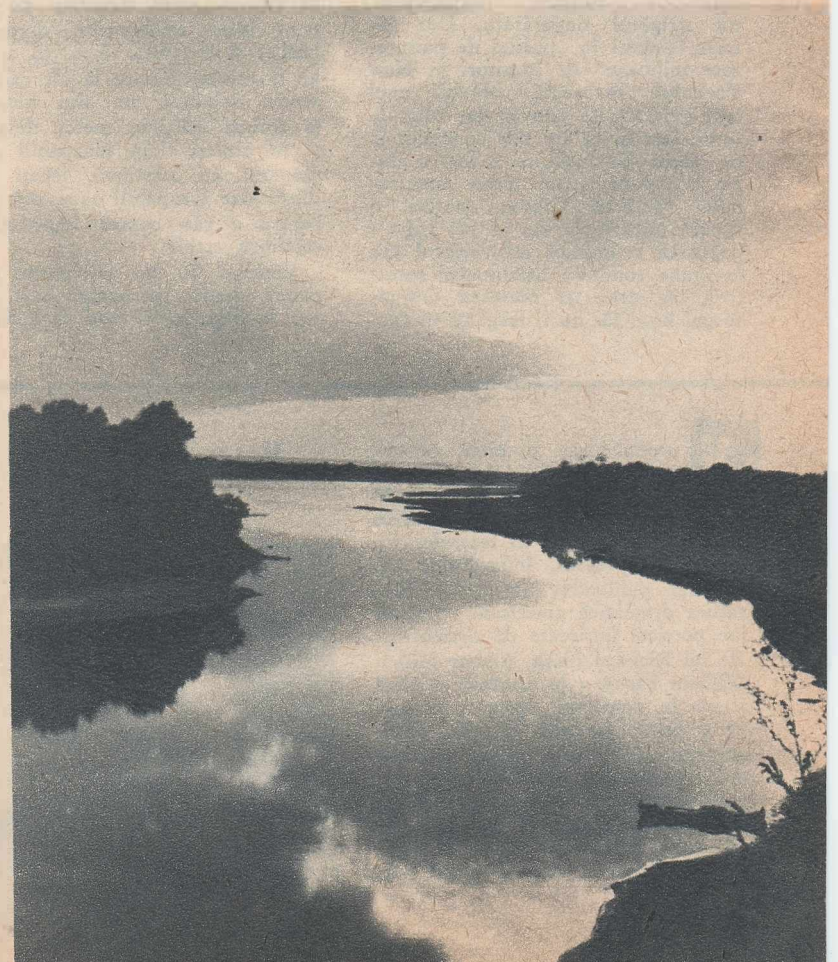
Fără îndoială, tema nu este pentru nimeni necunoscută. Oltul s-a impus atenției oamenilor de sute și mii de ani. Dovadă — nenumăratele așezări ce-l escortează din copilăria sa zburdalnică și pînă la maturitatea calmă, de o sobră strălucire, a vărsării sale. Dovadă, iarăși, sutele de pagini ce s-au scris despre el, mai ales neuitata „Carte a Oltului” a lui Geo Bogza, operă intrată pe porțile mari, de sărbătoare, ale literaturii române. Dovadă sigură a veșnicei sale tinereți este de asemenea afluența unui număr din ce în ce mai mare de turiști ce vin să-și afle liniștea și să-și odihnească ochiul în mijlocul minunatelor peisaje de-a lungul cursului său zbuciumat.

Editura Meridiane a preluat greaua sarcină de a prezenta acest rîu și viața de pe malurile sale într-un album. Recent apărut în librării, „Oltul” urmărește prin textul academicianului Geo Bogza și prin 100 de fotografii (din care 13 în culori) realizate de Al. Puiu Florescu și Sandu Mendrea, drumul pe care și-l începe sfios un firicel de apă în regatul liniștilor totale din masivul Hășmașului pînă cînd, după o călătorie lungă, Oltul se unește cu Dunărea, lîngă istorica localitate Islaz.

Albumul îmbină în mod fericit textul cu fotografiile, documentarul cu poezia, viața de azi cu frumusețea eternă a peisajului, pitorescul cu multele realizări de-a lungul Oltului.

Mihaela DIDAC

simptoma Maini Tenui de
la foto lungime delle
magliori
Bucuresti
16/11/69
Bucuresti
No. almanac gubirto cu okina
ote cu numele stola...
alodios =
Ombre
Tr. 13
Oltul

TEATRUL

și-a inaugurat prima

SEARA MARI CONFRUNTĂRI SAU „ORICÎT AR PĂREA DE CIUDAT“...

Tatiana Iekel (Lettitia) și Eliza Plopeanu (Aurelia) în piesa lui Dorel Dorian „Oricît ar părea de ciudat“.

Un om a trăit timp de douăzeci de ani cu o rană în suflet. A cocoloșit-o, a oblojit-o, a lăsat-o să-i otrăvească ființa și de acolo, din adînc, să-și strecoare otrava în afară, ușor, pe ne-simțite. Rana aceasta se cheama suspiciune.

Omul celălalt, cel suspectat, a simțit că ceva nu e în regulă, dar, fără a ști prea bine de unde vine răul, a căutat să-i fie mereu aproape celui dinții, ajutîndu-l direct sau indirect, așteptînd clipa limpezirii.

Și clipa a venit, după douăzeci de ani. Termen simbolic, după cum simbolic este — sau, ca să nu folosim cuvinte prea mari — încărcat de semnificații este și lanțul de coincidențe și de împrejurări fortuite pe care Dorel Dorian l-a împletit în piesa sa „Oricît ar părea de ciudat“. Căci dramaturgul a încercat să cuprindă, în răstimpul scurt al unei nopți, ca într-o fulge-

rare revelatoare, un întreg capitol de istorie, de la lupta comuniștilor în ilegalitate, pînă la marile șantiere ale socialismului și la reconstrucția socialistă a conștiințelor. Încercare temerară, pîndită de numeroase pericole, printre care fragmentarea și descriptivismul nu sînt cele mai neînsemnate. Dorian le-a evitat totuși, făcînd din piesa sa nu narațiunea epică a unor episoade istorice, ci o dezbatere dramatică pe o temă contemporană: încrederea în om, ca substanță organică indispensabilă a vieții noastre de azi. Momentele istorice sînt încorporate biografiei personajelor, făcînd parte din antecedentele cazului dezbătut. Formula e ingenioasă, înlesnind depășirea limitelor unei piese ocazionale, de evocare, prin asimilarea materialului istoric ca argument în dezbateră de actualitate, pe care autorul a circumscris-o în cadrul clasic al celor trei unități.

Al doilea spectacol al stagiunii bucureștene cu doar două personaje... În primul („Dragă mincinosule“) scăpăra spiritul lui Shaw. Din cel de al doilea spectacol — „Doi pe un balansoar“ — străbate deznădăjduit strigătul singurătății. Doi oameni, singuri în „pustiul de paisprezece milioane“ de locuitori ai New Yorkului, se caută, aleargă unul spre celălalt, se găsesc, dar pînă la urmă înțeleg că nu pot comunica și că marea lor întîlnire a fost o iluzie. De fapt, titlul piesei americanului William Gibson conține o ușoară mistificare sau — mă rog — poate că o implică echivalentul său în limba română: balansoarul metaforic în care își plasează dramaturgul eroii săi nu îi leagănă — cum

s-ar putea crede — într-o dulce reverie. Să-l ascultăm pe Gibson: „Imaginea balansoarului, cum i se spune la noi scîndurii puse să se legene pe o piatră sau un butuc pentru joaca copiilor, mi s-a părut că întruchipează deosebit de pregnant ideea raporturilor dintre un bărbat și o femeie care, ca și cum ar fi așezați fiecare la alt capăt al acestei scînduri, nu sînt niciodată la aceeași înălțime, mereu despărțiți și în același timp incapabili să se despartă cu adevărat, legați între dinții dar incapabili să-și dea mîna pentru a găsi cumva împreună un echilibru stabil“.

Vorbînd cu un părtinitor spirit patern despre personajele sale, Gibson le împarte în mod egal respon-

sabilitățile, acuzîndu-i pe amîndoi de această ratare a iubirii, dar adevărului îi spune de fapt pe nume în țesătura piesei: Gittel, tînăra dansatoare puțin ușuratică dar sensibilă, generoasă, încrezătoare în oameni, vine spre Jerry dornică de a dărui liniște, dragoste, certitudinii. Jerry vine spre Gittel cu sufletul rănit, dornic de a-și pansa rana unei iubiri trădate, dar incapabil să se lepede cu totul de ea, gata să se scuture de povara unei vieți de compromis, dar întorcîndu-se în cele din urmă la ea, fiu și cu riscul de a se minți pe sine însuși. Balansoarul îl aruncă mult mai des la pămînt pe Jerry și însuși Gibson recunoștea aceasta, atunci cînd reproșa jocului lui Henry Fonda (pri-

„Doi pe un balansoar“

Pe scena Teatrului Mic, cel „Doi pe un balansoar“ sînt interpretați de Leopoldina Bălănușă și Victor Rebenguc.

Vulpile“ este o piesă celebră care a inspirat un film nu mai puțin celebru și care, în contextul unui repertoriu generos gîndit, cum este cel al teatrului românesc în prezent, îmbogățește cunoștința publicului nostru cu literatura dramatică americană; paginilor poetice, încărcate de dramatism, ale lui Richard Nash, Arthur Miller, William Saroyan le urmează o piesă scrisă în respectul tiparelor clasice, pe o temă devenită clasică: desfigurarea omului prin patima îmbogățirii, degradarea relațiilor celor mai obișnuite și mai adînc omenești — relațiile de familie — sub pasiunea crescîndă a acestei febre devastatoare. E o temă care a oferit mo-

„Vulpile“

Olga Tudorache, alături de Tudorel Popa și Ion Manta, în piesa „Vulpile“.

dele științietoare pe toate meridianele și de-a lungul epocilor — de la Balzac pînă la Gorki am zice, ca să înscrim totuși genul între limitele perfecțiunii sale. Din această fidelă subordonare față de „modelele genului“ derivă, poate, o anume lipsă de originalitate a piesei, un anume caracter schematic. Dar dacă piesa nu atinge înălțimile ambițiosului repertoriu al Teatrului Mic — scînd cu modestie în umbra a două spectacole de o ardență ieșită din comun — ea nu reprezintă mai puțin o bună școală în domeniul compoziției de caractere.

Regizorul D. D. Neleanu s-a arătat interesat mai cu seamă de sfera investigațiilor psihologice și de

MIC

giune

În sala de pe strada Constantin Mille, mai adesea denumită „Teatrul din Sărindar“, și-a deschis de curând stagiunea TEATRUL MIC. Conducătorul regizorului Radu Penciulescu, Teatrul Mic își propune să prezinte spectatorilor opere de seamă din dramaturgia română și străină, care să pună în valoare cele mai înaintate idei ale umanității de ieri și de azi. Repertoriul acestei prime stagiuni deschide perspective asupra orientării de viitor a teatrului. Începutul a fost marcat de premiera piesei lui Dorel Dorian „Oricît ar părea de ciudat“ în regia lui Radu Penciulescu. Urmează, în regia aceluiași, piesa dramaturgului american William Gibson — „Doi pe un balansoar“ și „Vulpile“ de Lillian Hellman, în regia lui D. D. Neleanu. Apoi „Sora cea mare“ va prileji cunoașterea în jara noastră a talentatului dramaturg sovietic A. Volodin. Spectacolele experimentale cu lucrări de Eugen Ionescu și I. L. Caragiale, spectacole de versuri ale poezilor români și străini, vor întregi programul artistic al teatrului care își propune să aducă contribuții interesante și în direcția îmbogățirii mijloacelor de expresie scenică. Program bogat, atmosferă entuziastă, forțe proaspete, ca la început de drum. Vi urăm succes!

Desigur, punctul de pornire al conflictului e discutabil. E greu de crezut că Horia Drăgan, care avea numai 12 ani cînd tatăl său a fost arestat de Siguranță, a putut păstra timp de douăzeci de ani bănuiala sa cu privire la presupusa trădare a lui Roșca, și mai greu de crezut este că Roșca și Catrina, acesta din urmă deținător al adevărului cu privire la arestarea și moartea lui Alexe Drăgan, au putut să-l lase pe tînărul Horia să se zbată atîția ani în incertitudine, fără a provoca o explicație — mai ales că din piesă se sugerează că ei și-au dat seama de suspiciunea lui Horia Drăgan. Și apoi lanțul de coincidențe este ticluit de autor cu atîta lux de amănunte, încît artificiozitatea e evidentă. Totuși, spectatorul este tentat să accepte convenția pe care i-o propune dramaturgul cu toată buna-credință. Căci e limpede că toate scrupulele de detaliu nu urmăresc altceva de-

cît să creeze un pretext cît mai verosimil dezbaterii etice, cu caracter major, propusă de Dorian.

Iată-l deci pe spectator, o dată jocul acceptat, urmărind cu atenție desfășurarea conflictului care, oricît ar părea de ciudat după cele spuse pînă acum, are momente de suspense ca într-o veritabilă piesă polițistă, lovituri de teatru (ca „Omul acela sînt eu!“) sau apariția neașteptată a Mariei Roșca, destăinuirii senzaționale, poante comice de efect și pasaje lirice. Totul ducînd către o afirmare limpede, categorică, a idealului moral al societății noastre, bazat pe încrederea și respectul omului și condamnarea la fel de categorică a suspiciunii, străină de spiritul moralei socialiste.

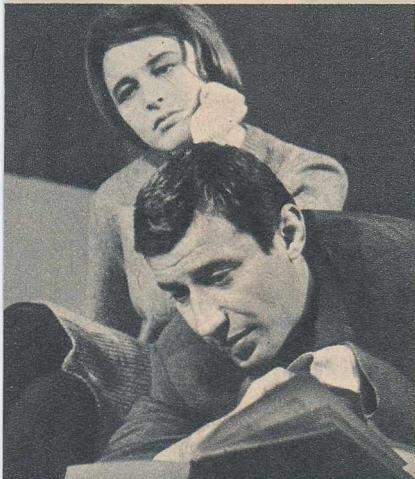
Mesajul etic al piesei lui Dorel Dorian a primit, în spectacolul inaugural al Teatrului Mic, o rezolvare scenică de valoare unui manifest artistic. Regizorul Radu Pen-

ciulescu își dovedește încă o dată capacitatea de a aborda un text dramatic dinlăuntrul său, de a concepe spectacolul pornind de la mesajul de idei și de a găsi forma scenică necesară exprimării acestui mesaj.

Începutul ușor festiv, aparent frivol, face loc treptat unei tensiuni care atinge un punct nodal în înfruntarea dintre Horia Drăgan și Nicolae Roșca. Ion Marinescu, în rolul celui dintîi, febril și chinuit, bîntuit de neliniști, îndoieli și bănuieli, a avut un partener egal în George Constantin, un Nicolae Roșca masiv și matur, calm în general, dar capabil de izbucniri pasionante și de o autodominare pe care numai un îndelung exercițiu de voință și credință într-o cauză mare o poate aduce. Acești doi actori tineri, de temperamente deosebite, dar ajunși la o maturitate a mijloacelor de expresie, au dat scenelor de înfruntare dintre cele două personaje

valoarea unui duel actoricesc de înaltă școală și totodată semnificația ciocnirii a două mentalități, două concepții de viață ireductibil adverse. Tatiana Iekel în rolul Letiției a adus în scenă o feminitate discretă, colorată cu înțelepciune, demnitate și simț lucid al realității, într-un joc bogat în nuanțe, de un desen limpede. Constantin Codrescu, nou în rolul pitoresc al pasionatului Munteanu, Eliza Ploeanu sprințară și plină de candori juvenile în rolul Aureliei, Stamate Popescu, cam stîngaci, dar agreabil în rolul inginerului-poet Albu, Victoria Gheorghiu (Maria Roșca) și Boris Ciornei în rolul lui Catrina au contribuit la reușita spectacolului. Decorul neutru, simplă schiță, realizat de Adriana Leonescu a favorizat concentrarea atenției spectatorilor asupra ciocnirii de idei și de pasiuni întruchipate de actori. Adică tocmai ceea ce trebuia.

Margareta BĂRBUȚĂ

mul interpret al eroului) „absența acelei nuanțe ironice esențiale pentru rolul bărbatului“. Incapacitatea aceasta a lui Jerry de a lua viața de la început, de a și-o reface alături de Gittel, pe temeiurile unei etici reale, are nu numai o determinantă psihologică, ci și una socială. Și aici își relevă spectacolul lui Radu Penciulescu adîncimea sa de concepție. Regizorul declara cîndva că ar dori să oblige spectatorul de a simți drama celor doi eroi nu ca pe o dramă individuală, ci ca pe una socială, și că aceasta îl face să fugă de modalitățile teatrului psihologic. A reușit pe deplin în prima sa dorință, nu pe deplin în cea de-a doua, și aceasta e foarte bine: drama socială a im-

posibilității de a comunica într-o lume ostilă omului, a singurătății depline în marile orașe occidentale, în care „dacă strigi ajutor nu vine nimeni“, se concretizează în piesa lui Gibson prin psihologii individuale foarte pregnante — altfel nici nu s-ar fi putut transmite spectatorului din sală. De astă dată a intervenit harul actoricesc al celor doi interpreți — Leopoldina Bălănuță și Victor Rebengiuc, care au trăit cu intensă vibrație „amorul imposibil“ al celor două personaje. După ce ai printre înaintași actori ca Annie Girardot și Jean Marais, Henry Fonda și Ann Bancroft, Mastroianni și Lavrova (piesa a avut o prestigioasă carieră internațională), e greu să nu pornești intimidat la o asemenea cutezătoare creație artis-

tică; dar actorii Teatrului Mic nu ne lasă pe noi, cei din sală, să simțim aceasta. Leopoldina Bălănuță e poate cu un grad mai sensibilă și cu două mai inteligentă decît a vrut-o pe eroină Gibson, Rebengiuc e calm, uman, chinuit, apăsător de o slăbiciune omenească pe care i-o înțelege, chiar dacă nu i-o poți accepta. Cei doi talentați actori comunică scenic între ei mult mai adînc decît au reușit personajele din piesă, într-un decor (Theodor Constantinescu) neliniștit, animat printr-o proiecție care vibrează și palpită o dată cu pulsațiile inimilor îndrăgostite. Excelentă traducerea lui Radu Nichita.

Ciudat, piesa aceasta tristă nu e amară.

Sanda FAUR

gîndire dispunînd de o mai mare valoare de generalizare, neacordînd o atenție deosebită atmosferei și relațiilor atît de specifice pe care se sprijină piesa: relația nord-sud (burghezie-aristocrație), relația albi-negri — în anumite condiții și în cadrul unui anumit raport de forțe. Au rezultat secvențe de o reală încordare dramatică, excelent susținute actoricește — mai cu seamă de Olga Tudorache și Gh. Ionescu-Gion. Ambii actori au realizat în spectacol dubla performanță de a marca rolul cu pecetea puternicei lor personalități — rămînînd fideli unui stil cizelat în multe alte distribuții. Le-a dat replica, pe rînd, o actriță al cărei joc sincer și sensibil, mereu

cenzurat de bun-gust și simț al măsurii, s-a reafirmat de cîteva ori în ultimul timp, lăsîndu-ne de fiecare dată cu speranța că vom avea prilejul s-o vedem într-un rol care să-i îngăduie să depășească acest cadru de corectitudine și să se impună definitiv. E vorba de Doina Șerban.

Optica aceasta generalizatoare nu pare să avantajeze însă piesa în întregul ei. Neregăsind timbrul atît de caracteristic — cunoscut din lecturi și filme — al relațiilor sociale și umane din statele de sud ale Americii, într-un timp dat, spectatorul are senzația unui anume fals de structură. Tesutul gingaș al adevărului acestor relații este violentat atît de prezența unui decor neinspi-

rat, impersonal ca sala de așteptare a unui cabinet medical în renovare, cît și de aparițiile așezate dezinvolve și didactic-moralizatoare ale servitorilor negri; este evident că realizarea unor astfel de tipuri, oarecum exotice pentru noi, nu poate fi rezolvată „după ureche“, pe baza simplului și neîndoielnicului talent al interpreților, și că aceștia ar fi avut nevoie de o îndrumare specială pentru a găsi tonul just, autentic — savant doza de familiaritate și respect, de demnitate umană și îndelungată umilință socială. Masca ostentativ diabolică pe care o arboresc Dinu Ianculescu, atitudinea sa apăsător brutală introduc o notă de vulgaritate care depășește indiferența

și grăbita lipsă de scrupule a burghezului angajat în cursa parvenirii, ghezlînd întruclivta termenii conflictului către „Ciocoi vechi și noi“, firește, păstrînd proporțiile. E o alunecare ce nu poate fi contracarată nici de Tudorel Popa, nici de Mihai Dogaru, nici de scurta și cam prea neutra apariție a lui Ion Manta. Corina Constantinescu — pasăre cu aripile frînte, fragilă și dezarmată, cu un aer jalnic și ră-tăcit, înghițînd, fără să înțeleagă, dureri și umilințe — descinde direct din lumea piesei, întruchipînd, cu siguranță intuiție, mitul de mult sfărîmat al orgoliosului sud aristocratic.

Ileana POPOVICI

În lumea artelor — dar și a turiștilor care vizitează Veneția — numele lui Peggy Guggenheim a devenit de multă vreme cunoscut. Pe Canale Grande, într-un palat de proporții modeste, se află colecția ei de artă modernă, care a dobândit un renume mondial: pot fi văzute aici lucrări ale lui Picasso, Arp, Dali, Max Ernst, Kandinsky, Klee, Miro, Mondrian, Moore, Pollock, Tanguy și câteva aparținând sculptorului Brâncuși. În orașul lui Tizian și Carpaccio, în vecinătatea pieței San Marco și alături de biserica della Salute și Ca'd'Oro, acest muzeu de artă modernă a devenit și el un punct de atracție al Veneției...

Peggy Guggenheim nu s-a arătat surprinsă când i-am solicitat o jumătate de oră pentru a sta de vorbă despre Brâncuși. Mi-a relatat cu plăcere cum l-a cunoscut și cum și-a procurat operele sale expuse actualmente în muzeu.

— E o istorie lungă. Brâncuși era un om fermecător, dar când era vorba să-și vândă lucrările, de-a dreptul imposibil...

Îi ascultam cu mult interes istorisirea. Peggy Guggenheim preferase inițial arta Renașterii și, îndeosebi, arta venețiană; știam însă că din deceniul al treilea începuse să manifeste un interes deosebit și pentru arta modernă.

— L-am cunoscut pe Brâncuși când eram tânără, prin 1920. M-au impresionat profund, de la început, arta sa, originalitatea și forța creației sale. De aceea, când am organizat galeria „Guggenheim jeune”, m-am gândit în primul rând la el și am vrut să i-o dedic, fiind de altfel artistul a cărui influență asupra sculpturii contemporane căpătase proporții. Din nefericire, Brâncuși nu era la Paris. Am apelat atunci la Cocteau...

În mediul ambiant al colecției sale, cuvintele au o rezonanță deosebită. Peggy Guggenheim e încă o femeie vioaie, cu un umor fin. Privesc concentrat fiecare lucrare despre care îmi vorbește. O nouă încăpă, o nouă surpriză. Sufrageria adăpostește o expoziție temporară de lucrări în sticlă. Și aici văd mâna lui Arp și Picasso.

— Am vrut după aceea să prezint lucrările lui Brâncuși la Londra, dar vama engleză era să mă împiedice. Marcel Duchamp îmi trimisese de la Paris o expoziție de sculptură cu opere de Brâncuși, Raymond Duchamp, Villon, Arp, Laurens, Colder. Dar vama nu a admis intrarea lor în Anglia ca expoziție de artă — acceptându-le doar ca piese separate de bronz, piatră, lemn. Lui Brâncuși i se mai întâmplase acest lucru cu ocazia expoziției sale personale la galeria Brumer, în 1926, în S.U.A. La intrarea lucrărilor în America, vameșii i-au considerat „Pasărea măiastră” ca o... piesă industrială de metal, obligându-l pe

Brâncuși să plătească un impozit de 210 dolari. Brâncuși a dat atunci în judecată vameșii americani și abia după trei ani a câștigat procesul...

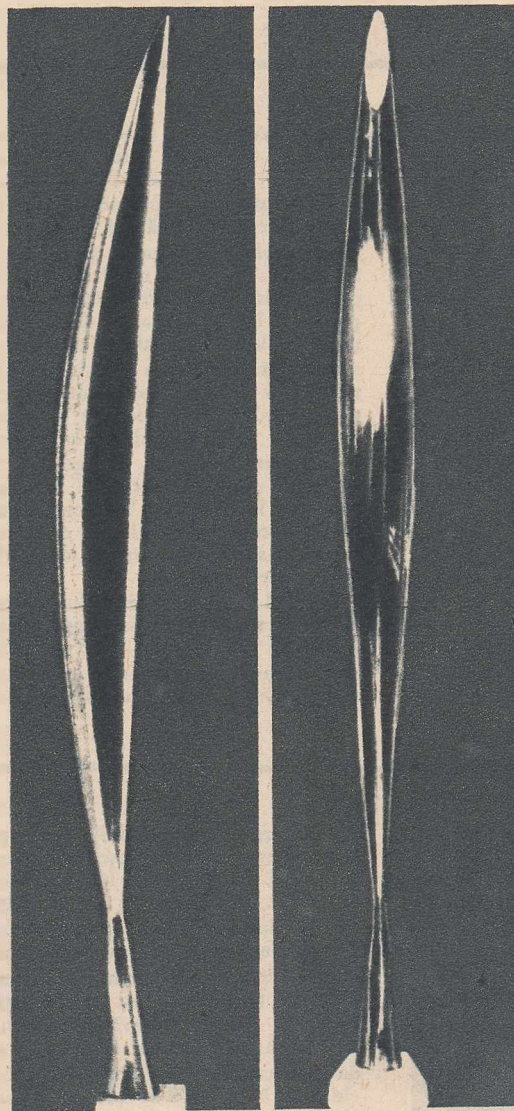
De mulți ani doream să am un bronz de Brâncuși, dar nu mi-am putut permite să-l cumpăr. O lucrare de Brâncuși ar fi ridicat cu mult prestigiul colecției mele. Luni de-a rândul am tratat cu artistul pentru a perfectă această achiziție. Zadarnic: neputînd probabil să se despartă de a sa „Pasăre în spațiu”, mi-a cerut un asemenea preț pe ea, încît să mă silească să renunț la lucrare. Am renunțat, nu fără a mă certa zdravăn cu prietenul meu. După acest conflict, am dispărut din viața lui Brâncuși pentru câteva luni, timp în care am reușit să cumpăr o „Pasăre” (este vorba de „Măiastra” datată 1912, n.n.) realizată de sculptor mai de mult. Am cumpărat-o de la sora lui Paul Poiret. Tinjeam însă după „Pasărea în spațiu”, care era atît de deosebită și atît de frumoasă. Am mers din nou în atelierul său și am reînceput să discutăm. De data aceasta, Brâncuși s-a înduplecat. Săptămîni de-a rândul a lucrat apoi la lustruirea „Păsării în spațiu”: nimeni nu-l întrecea în finisarea operelor. Când a terminat-o, fasciștii germani erau aproape de Paris. Înainte de a pleca spre New York m-am dus la atelier să-mi ridic lucrarea. Pe obrajii lui Brâncuși curgeau lacrimi. Eram și eu realmente emoționată. Nu am știut niciodată de ce a fost Brâncuși atît de mișcat: am presupus însă că suportase cu greu despărțirea de pasărea favorită.

Peggy Guggenheim mi-a povestit apoi și altele:

— Brâncuși era un om încîntător, mic de statură, cu o barbă deasă, cu ochii pătrunzători. Era pe jumătate un țaran încăpățînat, pe jumătate un adevărat zeu. Eram fericită să stau de vorbă cu el, mă numea Peghița și-mi povestea că-i plăcuse dintotdeauna să facă voiajuri lungi în compania cîte unei femei frumoase. Dar viața sa a fost totuși austeră și devotată pe de-a-ntregul operei sale...

Pe nesimțite am ieșit din casă și, în grădina plină de sculpturi, ne-am oprit în fața „Păsării în spațiu”. — Soclurile sînt făcute după indicația sa. A vrut să vină chiar el să le așeze. L-am căutat la Paris, dar era bolnav. Peste cîteva luni a murit. Nici azi nu-mi vine să cred să inima acestui om care stăpînea dumnezeiește elementele naturii, care cucerea oamenii, nu mai bate, că mîna sa veșnic gonită de aripa febrilă a inspirației nu mai lucrează...

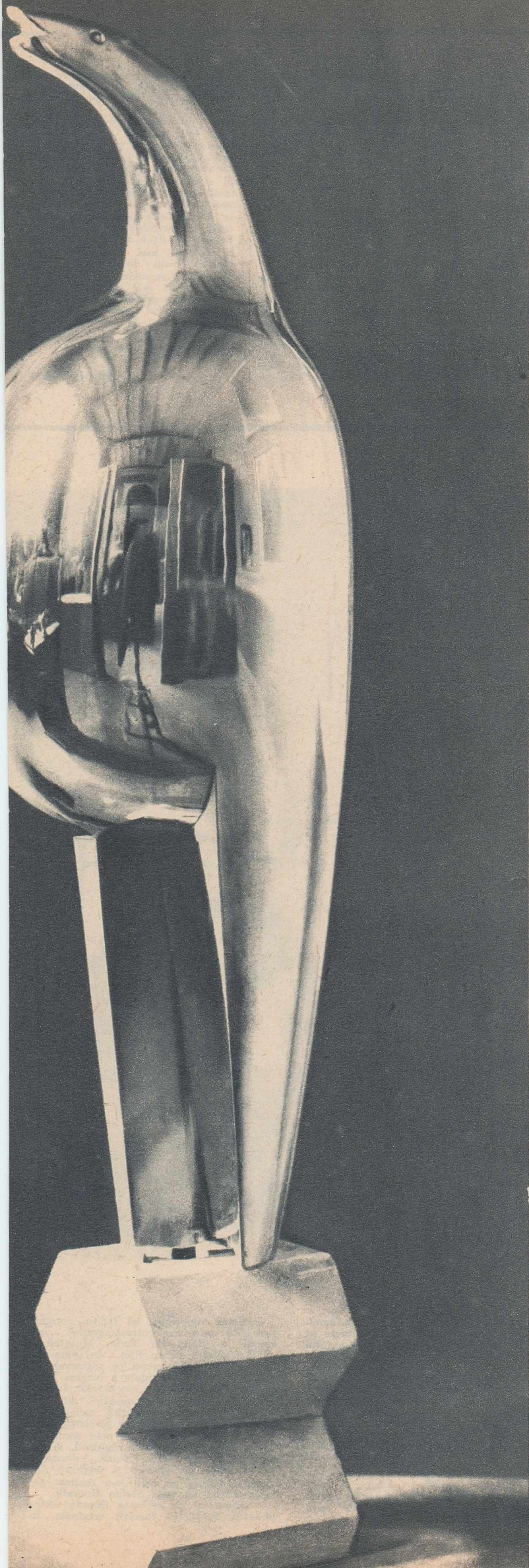
Cele două păsări, „Măiastra” și „Pasărea în spațiu” stau față în față. Minuni ale creației artistice, au devenit acum minuni ale naturii. Brâncuși trăiește prin ele.

„Pasărea în spațiu” și „Măiastra” (pagina alăturată) sculpturi ale lui Brâncuși aflate în colecția de artă modernă de la Veneția a lui Peggy Guggenheim.

Peggy Guggenheim.

Părinți și copii

ARE MAMA DOAR O FATĂ...

MAMA : Am o singură fată. Mă uit la ea ca la ochii din cap.

VECINELE : Prea o răsfeți pe Constanța dumitale.

MAMA : Cine are mai mulți copii, nu poate să înțeleagă acest lucru.

VECINELE : (ironice). Vai de mamele care n-ascultă de fetele lor!

MAMA : (dojenitoare). Vă rog, nu vă amestecați în casa mea. Ce știți voi? Eu nu trăiesc pentru mine, eu trăiesc pentru Constanța.

VECINELE : Ce visează Constanța noaptea, dumneata îi realizezi dimineața. O să plătești cam scump.

MAMA : Îmi faceți nervii! Aș vrea să vă văd mai rar.

Așadar, a fost odată o fetiță frumoasă și cuminte. Se numea Constanța B. Și mama ei o iubea atât de mult, încât dacă fetița ar fi vrut, luna ar fi fost coborâtă de pe cer și adusă la picioarele ei. Vrea fetița ciocolată? Îi dă mama. Vrea fetița pantofi de comandă? Îi face mama. Vrea fetița ultimul disc cu cel mai modern dans? Îi procură mama, chiar dacă ar fi să colinde tot Bucureștiul.

— Auzi, ingerașule? Ce mai este nou prin revistele de modă? Vreau să te îmbrac în așa fel, încât să nu semeni cu nimeni din cartierul nostru. Tu ești zina mea și doresc să te-mbrac ca-n filme.

Așa vorbea o mamă — Elisabeta — unei fetițe — Constanța — acum patru ani. Se părea că pe-atunci, la 12 ani, Constanța avea o singură preocupare: școala. Așa se explică faptul că „Pentru merite deosebite la învățătură și purtare exemplară” a primit diploma de merit.

Dar într-o zi, după vreun an, Constanța a rărit-o cu școala și a început să prindă gustul... ceaiurilor. La început la ea acasă. Mai apoi la alte „colege” cu spațiu mai mare, pentru ca muzica magnetofonului să poată fi valorificată din plin.

Tot ce clădise școala, dărfimase mama.

MAMA : Cu twistul cum te descurci?

CONSTANȚA : Binișor. Altele știu mai bine.

MAMA : Nu-l nimic, ingerașule. Am luat o primă. Te înscrii la cursul de dansuri moderne.

CONSTANȚA : Dar tu, mămică, n-ai nici o pereche de pantofi ca lumea. Și ești încă tânără.

MAMA : Nu-i nimic, vremea mea a trecut.

S-a întâmplat însă, firesc, ca nu după multă vreme Constanța să-și ia rămas bun de la școală. Argumentul suprem față de mamă-sa a fost acesta: „Nu mă mai ajută capul. Mă apucă amețelile. Întrerup școala un an, pînă mă fac bine”. Ingerașul a fost crezut pe cuvînt și mamei nici prin cap nu i-a trecut să consulte un medic. „Dormi, porumbițo — zicea mama — dormi să te faci bine!” Dar în fața mamei porumbița suferea de insomnie, fapt pentru care mergea să se... plimbe pînă după miezul nopții. Venea acasă frîntă

de oboseala petrecerilor și a doua zi dormea pămînt pînă la orele 11.

VECINELE : (cătred mamă). Constanța te duce de nas. Ai mare vină în creșterea ei.

De data aceasta mama nu s-a mai infuriat. Era descumpănită și îngrijorată. Ingerașul se transformase în diavol.

MAMA : Ar fi bine să continui școala.

CONSTANȚA : Ceal vreau, nu școală! Ceal și pantofi din piele de șarpe!

Dar mama nu putea să-i facă nici pantofi din piele de șarpe, nici combinezoane din mătase naturală. Noii prieteni ai Constanței — unii puteau să-i fie tată — îi promisese marea cu sarea. A rămas cu promisiunile. Într-o zi, acești preținși amici i-au vorbit așa:

PRIMUL AMIC : Constanța, facem o escapadă în provincie. Va fi ca-n filme.

AL DOILEA AMIC : Tu vei fi steaua la care ne vom închina, dar îți cerem ceva: fă rost de niște parale.

CONSTANȚA : De acord. De unde bani? De la mama sa storsese cît se putuse. Biată femeie nu mai avea de unde da un ban. I-a venit fetei o idee: mama ei are o prietenă care are în casă de toate: rochii scumpe, pantofi, diverse bijuterii.

CONSTANȚA : (hotărîtă). Toate acestea îmi vor aparține!

A urmărit trei zile în șir casa în care locuiește prietena mamei sale. Și, într-o dimineață, cînd proprietăreașa apartamentului era la serviciu, Constanța a pătruns în casă. A „lucrat” cu mînuși, să nu rămîna amprente digitale. A umplut geamantanul, a „valorificat” o parte din lucruri și, fără să-i spună mamei sale un cuvînt, înșoțită de „amici”, a plecat fulger în provincie... în excursie.

După două săptămîni, ingerașul a venit acasă, adică în fața instanței de judecată. A recunoscut totul. Mama a intrat la apă, adică la mare pagubă materială. Păgubașă trebuia să fie despăgubită de toate lucrurile furate. Avînd în vedere că inculpata e minoră, instanța i-a acordat circumstanțe atenuante, pedepșind-o cu „măsura de siguranță a libertății supravegheate”.

Se va schimba Constanța? Depinde. În primul rînd e necesar să se schimbe mama ei, care a avut o contribuție însemnată în apucarea fiicei sale pe drumuri greșite. Dragostea maternă prost înțeleasă, „căutarea în cornițe” din partea mamei, și-au spus cuvîntul din plin, nefericit. Din bruma de autoritate pe care această mamă a avut-o mai demult asupra fetei sale, s-a ales praful și pulbera.

Se va schimba Constanța? Credem că da. Într-un stat socialist sînt multe mijloace educative pentru creșterea dreaptă a oamenilor. Fata aceasta trebuie să se bucure din plin și cît mai grabnic de influența unor asemenea mijloace.

George Ciudan

**PE ECRANUL
LUI IANUARIE:**

**„Cîntînd
în ploaie“**

Nu cred să aibă cineva vreo înverșunare de principiu împotriva filmelor care — pe canavaua unei intrigi-pretext mai mult sau mai puțin convenționale — lansează melodii, numere coregrafice, momente de estradă, cu concursul unor vedete cu priză la public, cîntăreți sau dansatori celebri. Desconsiderarea în bloc a filmelor-revistă, a comedilor muzicale atractive este inacceptabilă. Ca orice prejudecată critică, ea împiedică stabilirea distincției necesare între valori și surrogate.

Dacă „Veselia la Acapulco“, bunăoară, a fost departe de a obține adeziunea cronicarilor, de vină nu e nicidecum genul — „hulit“ chipurile de critică, cum sînt prea ușor dispuși unii s-o creadă — ci calitatea mediocră a realizării. Căci și în acest domeniu apar multe pelicule de duzină, contrafaceri ieftine, sclipind înșelător, după cum se impun și creații autentice, inspirate, în felul lor modele ale genului.

Este cazul acestui antrenant „Cîntînd în ploaie“, care pare proaspăt și tînăr de parcă nu ar fi trecut mai bine de 12 ani de cînd a fost turnat. Explicația puterii de seducție nealterate a filmului nu e una singură. Mai înții, evocarea epocii frămîntate a trecerii de la filmul mut la cel sonor constituie o nesecată sursă de vervă și amuzament, valorificată spiritual de-a lungul acțiunii. Un torent de gaguri, scheciuri comice, momente muzicale, cuplete și numere de dans decurg de aci, împletind nostalgia duiosă pentru „frumoasele succese de altădată“ cu o detașare ironică inteligent punctată. Apoi, atmosfera tonică pe care o comunică filmul, ținește din substanța realizării, ca o baie de veselie și bună dispoziție, fără efecte facile, etalate ostentativ. Muzica își are în această privință meritele ei de necontestat, ca de altfel și dansul, integrîndu-se cu naturalețe în acțiune. În țesătura subiectului se

găsec, ce-i drept, destule clișee, mai cu seamă pe latura sentimentală, minată de o anume dulcegărie. Dar dominante rămîn robustețea tonului și dinamismul optimist al întregii desfășurări. În sfîrșit, mai trebuie adăugată inventivitatea coregrafică, muzicală, coloristică și mai ales regizorală care asigură ritmul cuceritor al filmului. O frenezie comică, desprinsă din bunele tradiții ale burlescului mut, guvernează numărul de dans și pantomimă improvizat pe platoul studioului de prietenul eroului, domnic cu orice preț să-l înveselească. În același sens sînt relevabile cupletele care dă titlul filmului, duetul dansat la lecția de dicțiune etc.

Cinefilii mai vîrstnici își amintesc desigur de faimosul Fred Astaire și de „filmele-revistă“ americane de acum 25-30 de ani, avînd ca vedetă pe prodigiul dansator și interpret. Gene Kelly, protagonistul din „Cîntînd în ploaie“, a preluat după război nu

numai genul care-l consacra pe predecesorul său, dar și popularitatea acestuia, întrecîndu-l chiar pe unele planuri. Kelly e și dansator, și coregraf, și regizor (filmul l-a realizat împreună cu Stanley Doren), și cîntăreț, și actor. De altfel însușirile lui actoricești și-au dovedit coexistența în rolul ziaristului din „Procesul maimuțelor“, film pe care mulți spectatori nu l-au uitat. Reușita lui Gene Kelly însă trebuie judecată în ansamblu și nu pe „feli“. Pentru că, dacă alți dansatori pot fi socotiți mai desăvîrșiți, alți cîntăreți mai dotați vocal, alți actori mai expresivi, mai nuanțați, alți regizori mai stăpîni pe arta lor, temperamentul artistic original și sincer al lui Gene Kelly, pluralitatea ambițiilor lui îl situează într-o zonă aparte, ca o prezență distinctă în filmul muzical.

Mihail LUPU

**„OMUL DE AUR“
PE ECRAN**

Un roman clasic al prozatorului maghiar Jókai Mór a inspirat în repetate rînduri pe cineaști. Prima ecranizare datează din anul 1918 și a fost semnată de regizorul Alexander Korda. A doua oară a fost adaptat în anul 1936 de scenaristul Sándor Hevesi și realizat de regizorul Béla Gaál. Romantica poveste a „omului de aur“ nu pare să fi îmbătrînit însă, căci ea a fost pentru a treia oară tradusă în limbajul filmului în studiourile „Hunnia“ din Budapesta.

Autorul ecranizării este regizorul Viktor Gertler, cunoscut cineaștii din generația mai vîrstnică, ale căruia filme „Accidentul“, „Cerneala roșie“ au fost văzute și pe ecranele românești. Luîndu-și drept erou pe Mihály Timár, „omul de aur“, Viktor Gertler nu și-a propus să evoce doar drama unui om pe care o societate coruptă de cultul aurului îl

Relurile celor două surori Gene și Misa sînt interpretate în film de actrițele Mitzura Arghesi și Coca Andronescu.

CINEMA

Un nou film romînesc:

„Titanic Vals“...

Are cuvîntul regizorul

silește să-și caute realizarea fericirii prin bani, condamîndu-l în ultimă instanță la eșec. Filmul e și un tablou de epocă, văzut printr-o prismă contemporană.

Timidul Mihály Timár, angajat ca ipistat pe corabia „Sfînta Barbara“, aparținînd bogatului negustor de grîne Athanas Brazovits din Komárom, nu bănuie că o banală călătorie pe Dunăre va reprezenta pentru el împlinirea cu propriul său destin. Palidă și tăcută, o fată stranie călătorește pe același vas. Timea, fiica unui turc bogat, căzut în dizgrația sultanului, devine obsesia care va transforma viața umilului slujbaș. Pentru a o cuceri, Mihály va lupta cu toate mijloacele ca să adune avere. Dar cu toate că a ajuns să fie invidiatul „om de aur“, cu toate că Timea i-a devenit soție, el nu și-a putut asigura fericirea. Un ostrov pustiu în mijlocul Dunării îi o'eră în cele din urmă oaza de liniște mult visată și dragostea devotată, generoasă, a unei fete simple, Noemi.

Ana ROMAN

Interpreții principali ai ecranizării romanului „Om de aur“ de Jókai Mór: András Csorba (Mihály) și Ilona Bérés (Timea).

Cunoscuta piesă de teatru a dramaturgului Tudor Mușatescu, scriitoare și realista reprezentare satirică a peisajului social caracteristic urbei provinciale (epoca reveriilor romantice ale Titanic Valsului imprimat pe discurile de ebonită ale gramofonelor „His Master's Voice“ și a mascaradelor electorale) își menține în mod constant succesul de mai bine de 30 de ani.

Regizorul Paul Călinescu, a cărui pasiune pentru satira cinematografică este binecunoscută, a transpus nu demult piesa pe ecran.

★

— Credeți în succesul artistic al ecranizărilor după opere literare de prestigiu?

— N-am intenționat să fac o „ecranizare“, o adaptare cinematografică „cuminte“ a piesei lui Tudor Mușatescu „Titanic Vals“, ci un film... În urma colaborării autorului piesei cu regizorul filmului, aria de investigare a lucrării cinematografice s-a extins, am asociat, la elementele originale ale comediei, alte numeroase momente de satiră socială, am adus la lumină o serie de personaje care în piesă erau lăstate pe un plan secundar. În ce privește decupajul regizoral, acesta beneficiază de cadre scurte, dinamice sau alternări de planuri și unghiuri de filmare mobile pe care le-a realizat experimentatul operator Ștefan Horvath.

— Aminteați că acțiunea filmului completează conflictul lucrării originale. În

...filmul „Căstăni în ploaie”, facem
...noștrii și cu Debbie Reynolds, a
...trită apreciată a ecranului american.

...acest caz, cum ni se înfățișează pe ecran
...personajele știute din piesă ?
...Urmărind metamorfoza socială a fa-
...millei unilului slujbaş Spirache Nețu-
...lescu, am accentuat tarele individuale ale
...Chiriachiței, Daciei, Miziei, ale lui Traian
...sau ale avocatului Nereza, mergând de la
...comicul de situație până la satiră ; s-a
...creat în acest chip contrapunctul dra-
...maturgic necesar pentru a înfățișa cu
...simpatie și apropiere odiseea familială și
...politică a lui Spirache sau puritatea su-
...flească a Genei. În versiunea cinemato-
...grafică, am încercat să reflectăm un în-
...treg sistem de conveniențe sociale abu-
...zive, inechitabile și dezumanizante.

Ion MIHU

AM VĂZUT ÎN MAGAZINE...

...PENTRU „VIITORII CON- STRUCTORI” :

— jocul de copil „Arhiplast” —
o cutie care cuprinde mici ele-
mente prefabricate din material
plastic roșu și alb, cu care se pot
construi case, cabane, poduri etc.,
după modelele existente în cutie
sau din imaginație. Este un joc
de răbdare și atenție, care capti-
vează chiar și pe copiii cei mai
gălăgioși. Păcat că acest gen de
jucării se găsește în număr redus
în magazinele noastre de spe-
cialitate !

...ȘI PENTRU SURIOARELE LOR MAI MICI :

— păpuși confecționate în in-
tregime din material plastic pro-
duse de I.I.S. „Arădanca”. Figuri-
le plăcute ca și rochițele desful-
de drăguțe cu care sînt îmbrăcate
le fac mai atractive decît erau
cele existente pînă acum în com-
erț. În plus, „mămicile” le pot
dezbrăca și spăla cu ușurință. De
ce nu s-a consumat însă mai
multă fantezie la crearea capetelor
acestor păpuși, care seamănă încă
prea mult între ele ?

...PODOABE PENTRU FEMEI :

— coliere din cristal cu reflexe
în diferite culori, avînd două sau
trei șiruri, foarte decorative pen-
tru rochiile de seară. Se găsesc
în toate magazinele de bijuterii.

...NOUȚĂȚI COSMETICE :

— „Nectin”, o cremă de noapte
cu lăptișor de matcă, potrivită
atît pentru tenurile grase cît și
pentru cele normale sau uscate.
Prezintă avantajul de a putea fi
lăsată pe obraz toată noaptea ;
— pentru ochii oboșiți, iritați de
vînt sau de soare, loțiunea tonică
„Rous”, cu acțiune antiseptică și
calmăntă. Foarte recomandabilă
după o zi de muncă, înaintea unui
spectacol etc. ; la 30 de minute
de la aplicare, senzația de iritație
dispare.

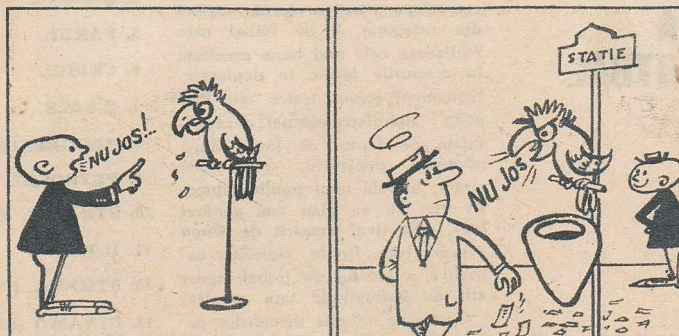
...DAR ȘI PENTRU BĂRBAȚI :

— o garnitură alcătuită din bu-
toni de manșetă și ac de cravată
asortat, produsă de „Aria Cuban”,
Timișoara. Din metal galben pla-
cat cu imitație de sîdief, sînt foarte
aspectuoși, rezistenți și frumos
prezentați. O excelentă idee pentru
un cadou.

...ARTICOLE CASNICE PE CÎT DE PRACTICE, PE ATÎT DE ATRĂCĂTOARE :

— palete colorate pentru spălat
vasele. Fiînd confecționate din
material plastic, sînt flexibile și
deci ușor de mînuit chiar și în
interiorul unei crăiți mari sau al
unei oale adînci, pe care le cu-
răță perfect, scutînd astfel gospo-
dina de răzuitul cu buretele din
sîmță ;
— la O.C.L. „Tehnometal” din
Calea Victoriei 39, cînd din ma-
terial plastic de 1 litru, gradate.
Frumos colorate, în roșu, alb etc.,
pot fi folosite atît la masă, pen-
tru turnat apa, cît și la bucătărie
pentru măsurat lichide.

TURTURICĂ

Gh. ȘHIRIAC

MICROFOILETON MIMUL

E moda bărbilor, barbi-
șoanelor, bărbuțelor. Își
lasă. Aduce a marinar da-
nez în travesti. A auzit de
pantaloni tip cow-boy, cu
șinte și buzunare tighelite
de formă romboidală. Își
comandă la croitor. Infor-
mat că bluzele (de nallon
sau lînă veritabilă) au cu-
lori tari, stridente, à la
corrida, își cumpără. Ezită,
din lipsă de informare, în-
tre pantofii cu viri ascu-
țit, ca de cegă, și cei cu
virful tălat. Și-a scurțat
pardesiul, trenclul și palto-
nul cu patruzeci de centi-
metri. O haină lungă. Fu-
larul contrastează violent
cu restul îmbrăcămîntei.

Nu-l interesează dacă or-
namentul facial îi avanta-
jează sau nu figura. Se
poartă. Nu-l preocupă dacă
pantaloni strîmți îl scot
în evidență curbarea inest-
etică a picioarelor și sea-
mănă a cangur.

Pînă acum se tunde pe-
rie, cu briçul. Acum și-a
lăsat plete. E... beașles.
Privit din profil, și-a trans-
format cutia craniană în-
tr-o pară întoarsă. Tipul
mimează. N-are criterii
estetice și în general n-are
nici un fel de criterii. Ca
o rudă a lui mai îndepăr-
tată, pe care, din negli-
jență, n-a mai văzut-o de
cîteva mii de ani, imită cu
perseverență, din reflex,
tot ce se poartă. Alcoolul
îl produce indispoziții gra-
ve. A auzit că se bea din
pieticeală și dezabuzare.
Bea și el. Se instalează la
bar și comandă un coniac
3 stele, închipuindu-și că
e whisky, nu ca o necesitate

ori din motive de hipoten-
siune. Din spleen. Îl plă-
tește, îl este rău, dar nu se
lasă. Face coadă la supra-
producții. Intră și în li-
brării. A auzit că se caută
Ghepardul. Îl caută și el.
Muzica simfonică îl produ-
ce stări de iritare. La We-
bern însă e nelipsit. A tras
cu urechea și a aflat că,
în general, lumea monde-
nă îl ascultă. N-are acasă
un tablou. N-a citit nici-
odată vreun rînd despre
artă. E la Magheru, la ex-
poziția lui X, în fiecare di-
mineață, pentru că se...
comentează. Îl strînge mina
pictorului cu efulune și cu
aerul că a înțeles chiar
mai mult decît se poate
înțelege, deși culorile și
liniile nu-i spun nimic.
Bea nes, în mod curent.
Intr-o bună zi, cineva i-a
șoptit că, de fapt, tot
turcesca rămîne... A tre-
cut pe la alimentara și și-a
luat două sute de grame de
cafea măcinată. Și-a cum-
părat micile dicționare bi-
lingve ca să învețe expre-
siile uzuale. Stătea, prin
față, pe la Lido, Ambasa-
dor și Athenée Palace. I
s-a spus că intelectualii
rasați preferă boite-ele
boeme. S-a mutat la un
bufet de la capătul tram-
vaiului 14. Poate, dacă ar
lua legătura cu ruda înde-
părtată și-ar pune și coa-
dă. Deocamdată tinjește
după magnetofon. Pînă a-
tunci imprimă benzii pe la
amici. Oprit să mimeze, ar
fi o catastrofă. Ar trebui
să converseze, să se pre-
ocupe de altceva, să aibă
idei proprii. N-ar mai avea
personalitate. Așa, se culcă
mulțumit și se trezește plin
de speranțe.

C. N. CONSTANTINIU

PE GHEAȚĂ ȘI PE ZĂPADĂ

Sparturile de vară își au — unele — corespondentele lor de iarnă. Fotbalul de pildă (ca să nu vorbim de hocheiul pe iarbă, insuficient cunoscut la noi) se poate traduce iarna în hochei pe gheață, probele de alergare atletice se aseamănă cu patinajul viteză sau cu cursele de schi fond, iar exercițiile de gimnastică la sol pot fi asimilate cu cele de patinaj artistic. E și acesta un argument pentru continuitatea — fără limitări sezonale — a activității tuturor factorilor care compun mișcarea sportivă — organizatori, practicanți, spectatori.

Ce ne oferă iarna aceasta în domeniul sporturilor specifice sezonului? Să vorbim mai întâi despre ramurile sportive care se practică pe gheață — hocheiul, patinajul artistic și patinajul viteză. Pentru ele, firește, factorul determinant al activității este existența gheții. Clima țării noastre nu oferă certitudinea unor temperaturi scăzute decât în câteva raioane din nordul Moldovei și din Transilvania, ceea ce reduce desigur aria răspândirii acestor sporturi. Mai favorizat e Bucureștiul, care dispune de două patinoare artificiale. Aceste împrejurări fac ca sporturile pe gheață și în special hocheiul să fie practicate doar în București, la

Echipajul românesc Al. Papană — D. Huber, campion mondial de bob două persoane în 1933.

Rădăniți, Cîmpulung-Moldovenesc, Vatra-Dornei, Cluj, Miercurea-Ciuc, Odorhei, Gheorghieni și, sporadic, la Brașov, Sighișoara, Sebeș, Lupeni.

În Capitală activitatea hocheistică se desfășoară cu destulă regularitate. Avem campionate de juniori, de seniori și, tot aici, lotul nostru reprezentativ își desfășoară pregătirile în vederea participării la diferite competiții internaționale, cum a fost ultima ediție a „Cupei Dunării” (cîștigată, la Sofia, de sportivii noștri) sau cum va fi campionatul mondial (în luna martie, în Finlanda). Ținînd seama de condițiile de climă la care ne-am referit și la existența — pînă anul acesta — a unui singur patinaj artificial, putem aprecia că nivelul atins de hocheiul nostru pe plan internațional (la ultimele două campionate mondiale, echipa noastră s-a numărat printre fruntașele grupei B, întrucît reprezentativele unor țări cu veche tradiție în hochei și cu un număr mai mare de patinoare artificiale) este satisfăcător. Dar nu ne putem permite să ne mulțumim numai cu atât în condițiile cînd în alte țări hocheiul face pași mari înainte. Este deci un factor pozitiv pentru viitorul hocheiului nostru activitatea celor 150 de juniori care se antrenează zilnic pe patinajul artificial „23 August” din Capitală.

Condițiile concrete actuale de la noi ne orientează firesc spre folosirea deplină a posibilităților existente. Cît timp nu avem gheață prea multă, trebuie să folosim la maximum pe cea existentă, stimulînd creșterea activității hocheistice în localitățile favorizate climatice. În primul rînd, o atenție sporită acordată tineretului, căruia să i se asigure suficiente ore de antrenament, un echipament corespunzător cerințelor, antrenori pricepuți, programe competiționale stimulatoare. În Capitală, de pildă, există câteva secții de

hochei pentru juniori, la Steaua, Dinamo, Constructorul, Olimpia, Școala sportivă de elevi nr. 2, care dispun de mare parte din condițiile necesare creșterii de tineri jucători. Federația de hochei și conducerea cluburilor respective trebuie să se îngrijească de îmbunătățirea continuă a acestor condiții. Pe de altă parte, pentru a spori numărul tinerilor practicanți ai hocheiului, îndată ce condițiile de temperatură o permit, trebuie să fie amenajate și folosite cît mai eficient patinoarele naturale.

Un alt sport pe gheață care în ultimii doi ani — cel puțin la București — înregistrează o dezvoltare sensibilă e patinajul artistic. E un sport care trebuie început la o vîrstă fragedă. Centrele de inițiere care funcționează paralel pe ambele patinoare artificiale din București (la „23 August” și la Floreasca) sînt frecventate de numeroși copii, iar cei mai talentați dintre aceștia își continuă perfecționarea în secțiile de performanță ale cluburilor. Se profilează o serie de tinere talente, dar deocamdată (după cum ne-a arătat ultimul concurs internațional de la București), sîntem încă departe de nivelul valorilor curente pe plan internațional. Patinatorilor noștri le lipsește pregătirea din tot cursul anului (posibilă doar în condițiile unui patinaj acoperit) și nici cunoștințele antrenorilor noștri nu sînt suficiente pentru faza de desăvîrșire a măiestriei elevilor acestora. Din păcate, contractul cu antrenorul ceh care a lucrat anul trecut la noi a expirat și n-a mai fost reînnoit.

Despre patinajul de viteză sînt prea puține lucruri de spus. La noi e o rudă săracă a sporturilor de iarnă. Dacă ne gîndim să practicăm patinajul viteză numai pentru plăcerea pură de a face mișcare în aer liber iarna — nu e rău. Dar dacă vine vorba de performanțe, e nevoie de o pregătire sistematică. Această pregătire poate fi efectuată doar pe o pistă de 400 m (calcată pe contururile pistelor de atletism; deci, imposibil de trasat pe suprafața patinoarelor artificiale de care dispunem). Există o pistă de 400 m la Miercurea-Ciuc și alta de 300 m pe lacul Ciucas la Tușnad, dar amîndouă sînt la discreția capriciilor naturii. Deocamdată nu avem o pistă artificială și posibilitatea antrenamentului și — evident — a unor performanțe de valoare la patinaj viteză se amină de la sine, pînă la realizarea acesteia.

Cu schiul — condiționat net de starea atmosferică — situația pare și mai delicată. (Construirea unor piste din fulgi de masă plastică — experimentate în unele țări — nu reprezintă decît un palid paleativ.) Dacă s-ar adevăra previziunile meteorologice, ar însemna că începînd abia de la jumătatea iernii vom avea destulă zăpadă pentru schiat.

Totuși schiorii frunțași nu s-au lăsat descurajați și au căutat încă de la începutul sezonului rece locuri cît de cît înzăpezite, pentru antrenament, pe versante adumbrite, aproape de vîrfurile

Carpaților. Ei au multe de aplicat din învățămintele culese anul trecut la Poiana Brașov, unde s-au întîlnit, pe aceeași pîrtie, cu Marielle și Christine Goitschel, cu Jean-Claude Killy și Gerhard Nanning sau James Huega, faimoși concurenți olimpici.

În același scop — al lărgirii cunoștințelor — antrenorul francez René Sulpice (invitat special de federația noastră) a expus antrenorilor romîni, într-o întîlnire ce a avut loc la Cristianul Mare, principiile fundamentale ale schiului în țările alpine, susținîndu-și cuvintele cu demonstrații practice pe panta Kanșerului. În domeniul organizatoric, specialistul francez a insistat asupra lărgirii considerabile a bazei de masă prin: multe cursuri rapide de învățat schiul, instructori pricepuți, materiale ieftine (schiuri, bocanci) de închiriat pe loc, numeroase schi-lifturi simple.

Ținînd seamă de limitele îndeobște înguste ale perioadei de înzăpezire în munții noștri, soluția stă tocmai în folosirea maximă a posibilităților. Iată de ce — datorită unor măsuri înțelepte — se vor organiza anul acesta pe Valea Prahovei, la Borșa, la Brașov, la Petroșeni, la Cîmpulung-Moldovenesc și în alte părți, centre populare de inițiere în schi, cu instructori experimentați și cu posibilități de a închiria pe loc materialele necesare. Cursurile acestea se adresează copiilor, celor veniți în stațiuni la sfîrșit de săptămîna, ca și celor aflați în vacanță sau în concediu la munte.

Din păcate, cu toate că în ultimii ani pe Valea Prahovei s-au construit două teleferice și un schi-lift, mijloacele mecanice de transport — acelea care economisesc forțele schiorilor la urcuș — sînt încă insuficiente. Mai ales dacă ne gîndim că, în afară de Valea Prahovei și de Poiana Brașov, alte stațiuni nu beneficiază de existența acestor mijloace de transport.

Neajunsuri asemănătoare frînează activitatea bobierilor noștri. Pista de la Poiana Brașov, după cîțiva ani de folosință, este acum declarată inutilizabilă, datorită degradării materialului din care a fost făcută — lemnul. Dar chiar dacă nu materialul de construcție ar fi determinat inutilizarea ei, condițiile climatice nefavorabile — cu alte cuvinte lipsa zăpezii și a gheții — ar fi dus la aceeași situație. În consecință, s-a reamenajat pista de la Sinaia, cu mijloace locale și cu pasiunea localnicilor. (În cazul lipsei de zăpadă și de gheață, se va încerca folosirea cuburilor de gheață artificială.)

În concluzie, se simte totuși nevoia unei piste moderne, amplasate într-un loc favorabil și la construcția căreia să fie folosite prefabricatele și betonul armat. La acestea ar putea fi adăugată o instalație pentru gheața artificială, fapt care nu numai că ar preîntîmpina capriciile climii, dar ar duce la o prelungire a sezonului acestui sport.

Dar este oare destul să vorbim numai de piste pentru progresul unui sport în care România a deținut doi ani la rînd (1933 și 1934) titlul de campioană mondială? Tradiția bună nu se poate păstra decît cu multă pasiune, cu multă dăruire pentru acest sport. Numărul mic al bobierilor — aceiași de cîțiva ani încoace — nu este încurajator în acest sens. Nici chiar acestora nu le putem cere prea mult, atîta vreme cît condițiile de pregătire pe care le au nu sînt la înălțime.

Poate că, încurajîndu-i pe micii sportivi în concursuri dese pe derdeluș — sarcină ușor de realizat în orice regiune — vom asigura și viitorul acestui sport. În definitiv, sîniușul este abecedarul bobului...

C. DIAMANTOPOL
V. BÂNCIULESCU

CUPA REVISTEI „FLACĂRA” LA FOTBAL

Jocul pe terenul
adversarului

Amintim că revista noastră, în colaborare cu organele U.C.F.S., a instituit, începînd din anul trecut, *Cupa Flacăra* oferită echipei din categoria A de fotbal care realizează cele mai bune rezultate în meciurile jucate în deplasare. Obiectivul acestui trofeu este limpede: stimularea echipei dezavantajate de faptul că joacă după oboseala deplasării, pe teren străin, în fața unui public subiectiv etc. Pe un plan mai general însă, obiectivul urmărit de *Cupa Flacăra* este, firește, ridicarea calitativă a jocului de fotbal, sport atît de îndrăgît în țara noastră.

Care este situația meciurilor jucate în deplasare după consumarea primei jumătăți a actualului campionat?

1. STEAUA
2. RAPID
3. DINAMO (București)
4. ȘTIINȚA (Craiova)
5. FARUL
6. CRIȘUL
7. C.S.M.S.
8. PROGRESUL
9. PETROLUL
10. STEAGUL ROȘU
11. U.T.A.
12. ȘTIINȚA (Cluj)
13. DINAMO (Pitești)
14. MINERUL

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. STEAUA				4-0	1-1		2-2				0-1
2. RAPID				0-1		1-1			1-0		0-3
3. DINAMO (București)									1-3	1-3	3-0
4. ȘTIINȚA (Craiova)				1-3			1-0	0-3	3-0	0-0	1-3
5. FARUL				1-2	1-4	2-1		0-1			1-0
6. CRIȘUL				0-0		0-2			1-1	1-2	1-1
7. C.S.M.S.				1-4	0-2		0-1			0-3	0-3
8. PROGRESUL							1-0	0-3	0-2		
9. PETROLUL				0-1			0-1		4-2		0-1
10. STEAGUL ROȘU				0-1		0-0		0-1	1-1	0-1	
11. U.T.A.				0-4			1-1		1-1		0-3
12. ȘTIINȚA (Cluj)				1-3	0-2			1-1		2-2	
13. DINAMO (Pitești)						0-2	2-2	1-3		0-2	0-0
14. MINERUL				1-3	0-4		0-1	0-3	2-2		0-2

Ion Zengor, de la A.S.A. Brezov, clasat pe locul III în cursa de slalom special din cadrul concursului de deschidere a sezonului de schi desfășurat în Konter (Postăvarul) la 10 ianuarie.

★
Din sintetizarea datelor ce ni s-au oferit tabelul alăturat se desprind următoarele:
Din 85 de meciuri jucate în deplasare *), s-au câștigat 14 (16%), s-au terminat la egalitate 21 (24%), s-au pierdut 50 (60%).
În total s-au marcat 67 de goluri și s-au primit 144 (adică mai mult decât dublu). Din totalul de 170 puncte posibil de realizat, s-au obținut de-abia 49 puncte (29%).
Pe echipe, situația se prezintă astfel:
1) STEAUA — Din 10 puncte posibile a realizat 6 (60%).
2) RAPID — Din 10 puncte posibile a realizat 5 (50%).
3) DINAMO B — Din 10 puncte posibile a realizat 4 (40%).
4) ȘTIINȚA CV. — Din 14 puncte posibile a realizat 5 (36%).
Urmează FARUL. C.S.M.S., CRIȘUL, etc., ultima fiind echipa MINERUL din Baia-Mare, cu un singur punct din 14 posibile.
Meritorie ni se pare comportarea echipei studenților din Craiova,

proaspăt promovată în categoria A, care cu o victorie la București (împotriva echipei Progresul), una la Oradea și un meci nul la Ploiești se situează printre frunțași.
În concluzie: situația generală din fotbalul nostru, unde s-au manifestat în ultima vreme serioase slăbiciuni, se reflectă și în felul în care aproape totalitatea echipelor au jucat în deplasare. Fără îndoială, pe terenul adversarului, jocul este mai greu decît „acasă”. Cu atît mai mult, în atari condiții, jucătorii noștri de fotbal, ajutați de antrenorii lor, trebuie să facă dovada calităților lor moral-volitive atît de prețuite la un ade-vărat sportiv. În redresarea fotbalului nostru, mult așteptată de publicul larg, este implicată — fără doar și poate — și calitatea meciului jucat în condițiile mai grele ale deplasării.

*) Meciurile echipelor bucureștene între ele nu intră la socoteală.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2	■															
3		■														
4			■													
5				■												
6					■											
7	■															
8						■										
9							■									
10								■								
11	■								■							
12										■						
13											■					
14												■				
15													■			
16														■		
17															■	
18																■
19	■															
20																
21																
22																
23																
24																

17 Scurt și cuprinzător

24

ORIZONTAL: 1)... și cuprinzător — Cuprinzător — Scurt și cuprinzător. 2) Scurtă — În crămă! — SOS! 3) Caro! — Cuprinzătoare — Nevăzători. 4) X — Cuprinde totul (fem.) — Cu plugul. 5) Ana cea mică — X X. 6) La — Ieșire! — Lîngă el — Prinsă în obezi. 7) Ape! — Servit cu mânuși — Ars! 8) Cursă specială (pl.) — E tare... — ...da de unde! 9) Cetate antică — Lucru cu folos — Acut! 10) Pronume — Ante... mîine — Vui — Fiul bunicului meu și bunicul fiului meu. 11) 1/2 campionat — Pretext — Bătută cu tact. 12) Cupă! — Iute foc! (fem.) — Cărea! — Pomadă. 13) Privire fixă — Scurtări. 14) Viață — Se leagănă și are fulgi — Scos din foc — A fost odată (od.). 15) Oare! — Usturoi — Resort — Gen scurt. 16) Argint — Te duce cu... mașina — Volum — Model (fig.). 17) Expuneri scurte și cuprinzătoare — Cea (reg.) — Particulă. 18) Apare din greșeală — Cuprinși. 19) A enerva — Cal năzdrăvan — Încă o dată. 20) Nume de fată — La fel (lat.) — Curge! 21) Elena Barbu — Șal — S — Interjecție. 22) Cuvinte din bătrîni — Na Grivei! — Tare și mare. 23) Cuprinse — Plouași. 24) Iute — Cuprins — Cuprinzător.

VERTICAL: 1) Cuprins — Cuprinzătoare — A scris scurt și cuprinzător: „Veni, vidi, vici”. 2) Cuprindere... — ... și iar cuprindere — Schimbătoare de viteză (hipo). 3) Exclamație — Cuprins de ceva — Bis — Se vede la orizont — Început. 4) Cu perdaf — Căiele! — Pronume — A mișca — Tari la fugă — Cu acte în regulă (pl.). 5) Munte în Noua Zeelandă — În carne și oase — Oștiri — Oraș în S.U.A. 6) Nuna — Făcut pilaf — Reclamată — Copac. 7) Îți umflă pieptul — A copia — Măsurile agrare — Din nou. 8) Pătrunderi... spre poartă — Azi sau mîine — Plictisită. 9) Vele — Prinsă — Articol scurt — Limbă — Interjecție. 10) Viețuire — A se ivi (reg.) — A se oxida — Săi, Grivei! 11) Însănătoșit (fig.) — Mîiner de... dovleac — Cu privirea scurtă (pl.) — Recipient pentru pulverulente. 12) Acela — Greu de găsit (pl.) — Îți dă toate asigurările — A... lovi — Camă! 13) Tărîm din basme — Cuprinse — Sui! — Probă scrisă. 14) Prefix... nou — Una din Ciclade — Răbdător — Întîlnire între vocale — Perie! 15) Monom de cămile — Scurtări — E de folos. 16) Cuprinsă — Prefix pentru ce a fost — Arcuită. 17) Cusătură provizorie — Cît cuprinde — Două pagini — Cuprins.

Cuvinte rare: TIPE, TAD, OZ, IOS.

N. RAICIU

dialog cu cititorii

„Aș vrea să știu pînă unde ține cerul”.

Aurel ZAIT
Iași, str. Clăpoteari, 4

Răspunde tov. MATEI ALECESECU, directorul Observatorului astronomic popular din București.

Evident, întrebarea trebuie înțeleasă astfel: cît de departe au „pătruns” astronomii în Univers. Vom încerca să răspundem. Mulțimea de astre care populează Universul infinit poate fi observată fie prin lumina pe care ele o răspîndesc, fie prin radiațiile radioelectrice emise de ele în mod spontan și captate cu ajutorul radiotelescoapelor. Indiferent dacă e vorba de lumină sau de undele radioelectrice emise, astrele sau sistemele de astre au străluciri limitate. De aceea, un astru mai depărtat nu poate fi văzut sau „auzit” decât cu ajutorul unor instrumente din ce în ce mai puternice. Se știe că, de exemplu, o lunetă mare „adună” mult mai multă lumină decât ochiul: de aceea, concentrarea luminii în ochi, realizată de lunetă, dă posibilitatea ca astrul respectiv să poată fi efectiv văzut. Cîteva exemple, vor lămurii acest aspect.

Cu ochiul liber poate fi întrezărită marea galaxie din constelația Andromeda, situată la circa 2.000.000 de ani-lumină (1 an-lumină = 9.460.000.000 km), din cauză că ea este de circa 10 miliarde de ori mai luminoasă decât Soarele. În schimb, planeta Neptun, deși se află mult mai aproape de noi (numai la circa 4 ore lumină), nu poate fi observată cu ochiul liber, fiind de circa 1.000 de miliarde de ori mai palidă decât Soarele.

Cele mai mari instrumente astronomice (telescoapele de 3-5 m diametru), la care se atașează camere fotografice, au reușit să ne facă vizibile, pe fotografii, sisteme de astre — galaxii — situate la depărtări de aproximativ 6 miliarde de ani-lumină! Este vorba de galaxii a căror strălucire aparentă este de circa 100 de miliarde de ori mai mică decât a Soarelui. Cît privește cealaltă metodă — folosirea radiotelescoapelor de dimensiuni pînă la 1 km lărgime a suprafeței colectoare — ea ne-a creat posibilitatea să înregistrăm prezența unor galaxii situate la 12 miliarde de ani-lumină și chiar mai mult.

Acestea sînt, bineînțeles, limitele actuale de penetrație în Univers: în măsura în care sensibilitatea și dimensiunile instrumentelor cresc, și puterea noastră de pătrundere în spațiu se mărește, permițîndu-ne astfel efectuarea de noi descoperiri și lămurirea treptată a multor probleme legate de studierea marelui Univers.

Recent a fost pus în vânzare un disc purtînd numărul 45-EDC 497. E vorba de o înregistrare de muzică ușoară a cîntăreței Margareta Pîslaru. Ea s-a bucurat de succes și numeroși melomani au venit s-o asculte la magazinul „Muzica” cu prilejul lansării.

Din păcate — și acesta-i scopul rîndurilor de față — discul n-a fost imprimat în cele mai bune condiții de către „Electrecord”. Oare această întreprindere nu controlează calitatea plăcilor sale?

Lumița LECA, elevă
București

N.R. În numărul precedent, la rubrica „Memento”, am criticat și noi calitatea imprimării acestui disc. Așteptăm răspunsul casei de discuri „Electrecord”.

„In ce limbă se întocmeau vechile brisoave domnești și cînd s-a schimbat alfabetul chirilic în cel latin?”

Simion HÎRNEA
com. Năruja, ra. Focșani

Răspunde conf. univ. dr. Al. PIRU, Catedra de literatură română, Facultatea de filologie a Universității București.

Cel mai vechi document scris în limba română, păstrat, este scrisoarea boierului Neacșu din Cîmpulung către judele Brașovului Hans Benker, prin care îl informează despre o suspectă mișcare a trupelor turcești pe Dunăre. Scrisoarea datează din ultimul an al domniei lui Neagoe Basarab (1521) și este scrisă cu alfabet chirilic, alfabetul vechii limbi slavone, adoptate de noi ca limbă oficială, a bisericii și a cancelariei domnești, încă din secolul al X-lea. Limba română începe să fie folosită în actele civile abia la începutul secolului al XVI-lea, ca urmare a dezvoltării schimbului de mărfuri. Aceste relații necesitau un instrument de comunicare mai simplu și mai rapid, altul decât greoaia limbă moartă slavonă. Cam în același timp s-au tradus în limba română, sub influența reformei luterane, și primele cărți bisericești, începînd cu un catehism și continuînd cu *Psaltirea*, *Evangelia*, *Faptele apostolilor* și cîteva *Epistole* ale apostolilor. Reforma luterană, care cerea traducerea cărților bisericești în limba fiecărui popor, începe să cucerească teren în Transilvania din anul 1519. Între acest an și anul primei tipărituri în limba română a diaconului Coresi (1559), sub aceeași influență, se presupune că au fost traduse în limba română textele bisericești, zise, din cauza particularităților de limbă (transformarea lui *n* intervocalic în *r* în cuvintele de origine latină), rotacizante, și din cauza locului unde au apărut, *maramureșene*: textele din *Codicele Voronețean*, *Psaltirea Scheiană*, *Psaltirea Voronețeană*, *Psaltirea Hurmuzache* și *Codicele Marțian*. Limba română pătrunde însă în actele de cancelarie abia în vremea lui Petru Șchiopul în Moldova (1574-1589) și în vremea lui Mihai Viteazul în Țara Românească (1593-1601), iar în biserică, definitiv, abia în secolul al XVIII-lea, o dată cu traducerea ultimelor cărți liturgice, *Mineele*, între 1776 și 1780 (un rol important l-au jucat, înainte, *Biblia de la București*, tradusă pentru prima dată integral în limba română și publicată în 1688, precum și traducerea cărților de cîntări liturgice, datorite mitropolitului Moldovei Dosoftei). Alfabetul folosit în toată această perioadă a fost alfabetul chirilic. O psaltire românească, tipărită în Transilvania cu alfabet latin pe la 1570, a rămas un caz izolat. Mai importantă a fost acțiunea de folosire a alfabetului latin a reprezentanților Școlii ardelenice, începînd din 1779, cînd Samuil Micu tipărește o *Carte de rugăciuni* cu litere latine. *Gramatica românească* publicată la Sibiu în 1828 de Ion Heliade Rădulescu simplifică alfabetul chirilic. S-a scris apoi cu un alfabet de tranziție pînă în anul 1860, cînd, printr-un decret al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, se adoptă definitiv alfabetul latin.

Următorii cititori doresc să corespundă: Emil Grîu și Valerian Ciulei, profesori, com. Bogdanu, ra. Vaslui; ilustrate; Ion Iordache, Galați (Jiglina), bl. A 4, et. 2, ap. 51: teme diverse; Radu Vasile, muncitor, București — 34, str. D. Racoviță 10, ra. 23 August: teme diverse, ilustrate; Vasile Paloș, lăcătuș și Virgil Serov, tehnolog, Hunedoara, C.M. nr. 1, ap. 2: muzică, cinema, ilustrate; Marieta Arsenie, asistentă medicală, Miercurea-Sibiului, Farmacia nr. 30, regiunea Hunedoara: cinema, ilustrate; Geta Ciocla, elevă, com. Lenaheim, ra. Sînnicolau-Mare, reg. Banat: ilustrate; Ioachim Vaida, tehnician, Ciociș 158, Teliuc, reg. Hunedoara: literatură, cinema, sport; Gabriel Brînduș, București, bd. Dîmciulea Goleșcu 32, ra. 16 Februarie: ilustrate; Ion Vaineag, profesor, com. Mircea Vodă, reg. Galați: cinema, ilustrate; Nicolae Ungureanu, furnalist, Călan, str. 30 Decem-

„CÎT E DE MARE” UNIVERSUL?

POȘTA NOASTRĂ

DESPRE CALITATEA UNUI DISC

DE CÎND SCRIEM CU LITERE LATINE?

OPINII ALE CITITORILOR

CITITORII CĂTRE CITITORI

bric, bloc 3, ap. 5, reg. Hunedoara: ilustrate; Mihai Giurgea, com. Vlădeni, reg. Iași: teme diverse; Viorica Coteanu, elevă, Vinga, Șc. medie nr. 1, ra. Arad: ilustrate; Steluța Zaharia, elevă, Buzău, str. Coloniiilor 15: ilustrate; Ion I. Popescu, elev, Tg. Jiu, bl. 5, et. 2, ap. 11: ilustrate; Tanți Brezeanu, elevă, Buzău, str. Karl Marx 93: ilustrate; Ștefana Braniște, elevă, Buzău, str. Dorobanților 85: ilustrate; Eliza Mănuță, elevă, Buzău, str. N. Bălcescu 50: ilustrate; Octavian Pancu, elev, Pitești, Șc. medie nr. 2, cl. X-a H: filatelie, ilustrate; Ecaterina Milostivu, profesoară, com. Scioaștea, ra. Roșiori-de-Vede: ilustrate; Aurel Lerențiu, student, Cluj, str. V. Babeș 13: teme diverse, ilustrate; Ica Boșneagă, studentă, Galați, str. Olga Bancic 2: ilustrate; Elena Drăgulescu, studentă, Galați, str. Dobrogeanu Gherea 27: ilustrate; Adrian Crusnajan, elev, Brașov, Calea Bucureștilor 39, sc. B, ap. 12: ilustrate; Anica Roată, elevă, Bacău, str. N. Bălcescu 68: teme diverse, ilustrate.

ȘTEFAN PRISACĂ, BACĂU. 1) După cum s-a anunțat recent, populația globului a atins cifra de 3.283.000.000. Numărul popoarelor ce trăiesc pe glob este de circa 1.300 iar numărul graiurilor este de circa 3.000, numeroase popoare avînd două sau mai multe limbi proprii ce prezintă una față de alta deosebiri mai mari decât cele dialectale. Limbile cele mai răspîndite pe glob sînt: engleza, chineza, spaniola, rusa, hindi, franceza, araba. 2) Despre felul în care arăta strămoșul nostru ce a făcut trecerea de la pitecantrop la om puteți afla în orice manual de școală. Cum va arăta omul peste 3.000 de ani? Credem că aproape la fel ca astăzi, trei milenii neconstituind, în viața planetei noastre, o perioadă în care să se poată produce transformări fundamentale. Numai că, datorită progreselor științelor, omul de peste trei milenii va fi mai armonios dezvoltat, mai ferit de îmbolnăviri, mai înzestrat din punct de vedere al cunoștințelor, va trăi mai mult etc.

ALEXANDRU ARGÈȘ, BUCUREȘTI. Limba flamandă, o limbă de origine germanică, nu e vorbită în Olanda, ci în unele regiuni ale Belgiei (Anvers, Brabantul meridional și Limbourg) și în cîteva departamente din nordul Franței. Flamanda este, încă din anul 1895, una din cele două limbi oficiale ale statului belgian. Flamanda are mai multe dialecte, dintre care unele (vorbite în nordul Belgiei) se confundă cu dialectele neerlandeze din sudul Olandei (de aici probabil, și confuzia dv. I), originea lor fiind comună. Cea mai apropiată limbă de flamandă este limba olandeză; ceea ce diferențiază în mod special aceste două limbi este mai puțin vocabularul, cît ortografia și pronunția.

LILIANA BARTUȘ, BUCUREȘTI. 1) Nu avem informații despre vreun istoric deosebit al ceasornicului la care vă referiți. Adresați-vă, eventual, Muzeului regional din Iași. 2) Primul rector al Universității din București a fost, din 1864, pînă în 1871, Gheorghe Costofaru (1821-1876). El era jurist și om politic (de mai multe ori deputat, senator și ministru), care s-a făcut cunoscut prin meritele lui în organizarea învățămîntului — precum și diplomat, reprezentant al țării noastre în diferite negocieri internaționale.

RELY SIMA, CRAIOVA. Așa cum am mai arătat și în alte împrejurări, revista noastră nu publică adresele artiștilor de cinema, de teatru, ale interpretelor de muzică ușoară etc., din alte țări.

FATYOL IOSIF, CRAIOVA. Transcrierea în alfabetul slav a numelor de persoane, a denumirilor geografice etc., se face pe baza principiilor fonetice — deci cum se pronunță, nu cum sînt scrise aceste nume sau denumiri cu caractere latine. Respectiv, pentru a vă exemplifica, numele lui Shakespeare se transpune în numai 7 litere: „Ș-e-k-s-p-i-r”.

CONSTANTIN IOSUB, BUHUȘI. Precum credem că ați observat, începînd de la al doilea număr al anului 1965 ne-am oprit asupra unei forme de careu de cuvinte încruciate de alte dimensiuni. În plus, spațiul nostru fiind limitat la un singur careu pe număr, nu putem să publicăm nici numeroasele jocuri pe care le avem în portofoliu, compuse de colaboratorii noștri permanenți. Ca atare, vă sfătuim să trimiteți jocurile dv. revistei „Rebus”. În privința rezervărilor naturale, ne-ar interesa materiale, numai în măsura în care conțin date inedite și sînt însoțite de fotografii corespunzătoare.

ȘTEFAN MEZO, TIMIȘOARA. Vă mulțumim pentru caldele aprecieri pe care le faceți la adresa revistei noastre și pentru oferta de a ne comunica noutăți din orașul dv., inclusiv din viața studenților. Nu vă promitem că tot ce ne veți scrie va fi publicat, dar vom folosi informațiile ce ni le veți transmite pentru a ne îmbogăți planurile noastre tematice. Materiale din viața studenților și despre noile construcții din patria noastră desigur că vom mai publica.

V. SILVIAN

„Mi-au plăcut din ultimele numere ale «Flacării» (și nu numai mie): «Istoria vieții mele» (Charles Chaplin) «In era vitezei», «Contrabanda», «Șab-mat», Interviuul luat lui Mihnea Gheorghiu. Asemenea articole și reportaje vor fi primite de către cititori și de aci înainte cu mare satisfacție.

În legătură cu reclamele care apar în revistă: consider că repetarea unuia și aceluiași clișeu, ilustrînd o anumită reclamă, pînă la urmă plicticeste și obosește și în consecință deserveste ideea de reclamă. Ar trebui — cred — adoptată varietatea în prezentarea reclamelor”.

Ștefan BUDU
Buzău

Mulțumim pentru aprecieri. În materie de reclamă ideea preponderantă este aceea că repetarea unuia și aceluiași motiv grafic (foto sau desen) și a aceluiași text însoțitor, face ca în mintea privitorilor obiectul reclamei să se întipărească foarte temeinic. Or, tocmai acest lucru îl urmărește reclama. Se știe că reclamele unor produse de circulație mondială (cauciucuri auto, coniacuri, țigări etc.) au rămas neschimbate de mulți ani, de decenii chiar.

Vom studia cu atenție celelalte sugestii ale dv. (cele mai multe — interesante).

*
*
*

„Aș dori ca din spațiul pe care-l aveți la dispoziție (eventual ați putea spori numărul de pagini) să consacrați mai mult filmului. De asemenea m-ar interesa materiale închinată și celorlalte manifestări de artă: teatrului, artelor plastice etc. Cred de asemenea că ar trebui să sporii spațiul dedicat unor rubrici distractiv-instructive: jocuri, anecdote, curiozități. În sfîrșit, ar trebui găsite modalități pentru a răspunde interesului publicului pentru muzica de jazz”.

Ioan SECIU
Sibiu

Considerăm că o bună parte din sugestiile dv. și-au găsit răspuns chiar din primele numere ale anului 1965. Ne referim la rubrica „Memento” care și-a început apariția și va figura cu regularitate în revistă. Nici celelalte teme sugerate de dv. nu vor fi uitate. Evident, în limita spațiului disponibil.

cadran

INTERNATIONAL

CU „INTERPRETĂRI TIPOGRAFICE ȘI FOTO- GRAFICE...”

La Paris, în editura Gallimard, a apărut sub îngrijirea tehnoredactorului Massin și a artistului fotograf Henry Cohen o ediție cu totul originală a piesei „Cântăreața cheală” de Eugen Ionescu. Textul — precizează „L'Express” — este însoțit de „interpretări tipografice și fotografice”. Ideea pe care au urmărit-o autorii la întocmirea acestei ediții a fost transformarea paginării într-o veritabilă punere în scenă.

Sînt folosite toate resursele tipografice oferite de tehnica modernă a imprimării — în special acelea care contribuie la „vizualizarea” textului, dîndu-i maximum de relief. De exemplu, numele personajelor — care preced fiecare replică — sînt înlocuite cu fotografiile actorilor (este folosită montarea regizorului Nicolas Bataille), acestea căpătînd valoarea unei ideograme. Uneori, în loc de chipul actorilor se prezintă fotografia acestora în picioare — dacă se urmărește să se indice poziția corpului. Replicile sînt diferențiate cu ajutorul caracterelor tipogra-

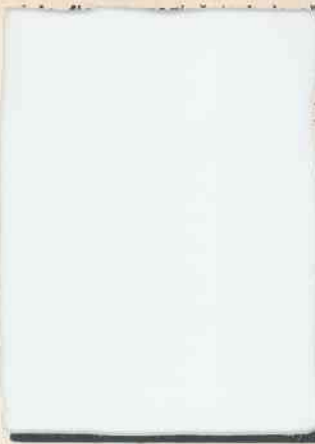
fice: pentru fiecare personaj se întrebuițează altă literă.

Revista pariziană sus-amințită arată că problema cea mai importantă de care s-au izbit autorii ediției a fost aceea de a da aparența de mișcare acestui text „vizualizat”. În rezolvarea ei au fost găsite soluții originale. Astfel, locul pe care-l ocupă în pagină portretele fotografice corespunde locului actorilor pe scenă; poziția capului (față, profil, trei sferturi) indică direcția spre care se lansează replica. Îngroșarea conturilor feței sau ale siluetei înseamnă fie că fiecare actor solicită în mai mare măsură atenția spectatorului, fie că se apropie de rampă.

Dacă actorii vociferează, îngroșarea mai mare sau mai mică a caracterelor literelor traduce intensitatea acestei ridicări de ton. Direcția în care este imprimată replica (orizontală, oblică, ondulată) indică intonația; cînd actorii vorbesc în același timp, acoperindu-și reciproc vocile, replicile imprimare se încalcă, devenind aproape ilizibile — tot așa cum în sală aceste replici sînt rarecum înțelegibile.

În cazul acestei ediții a cunoscutului piese a lui Eugen Ionescu — comentează „L'Express” — se poate spune că ochiul „ascultă”. Sînt traduse grafic chiar și jocurile de lumină; pagină neagră pentru a indica obscuritatea, litere albe pe fond negru pentru un dialog desfășurat pe întuneric, pagină cu totul albă cînd se aprinde din nou lumina.

Pe de altă parte încercarea de a da o a treia dimensiune scrisului, deci lecturii, necesită un nou mod de a deplasa ochiul, care nu mai trebuie să parcurgă pagina de la stînga la dreapta și de sus în jos.

Miercuri 20 ianuarie are loc instalarea oficială a celui de al 36-lea președinte al Statelor Unite, Lyndon Baines Johnson, și a vicepreședintelui Hubert Horatio Humphrey. Cu acest prilej, după cum anunță ziarul New York Times, în afară de ceremonia depunerii jurămîntului vor avea loc la Washington în zilele de 18, 19, 20 ianuarie patru baturi, un concert de gală, o paradă și diverse recepții.

Mai mult decît oricine, un om va aștepta cu nerăbdare sfîrșitul acestor manifestări: Dale Miller, un vechi prieten al președintelui Johnson și „lobby”-ist pentru interesele de afaceri texane la Washington, care timp de trei luni a condus complicatul aparat administrativ creat ad-hoc în vederea organizării tuturor festivităților prilejuite de instalarea președintelui. Acest aparat, format din circa 25-30 subcomitete cuprinzînd aproximativ 100 funcționari salariați și 1.000 de ajutoare voluntare, a avut de rezolvat un număr extrem de variat de probleme cum ar fi: cazarea invitaților, fixarea prețurilor „cîinilor fierbinți” (numele american al crenvurștilor) ce se vor vinde pe parcurs în timpul parăzii, stropirea pomilor de pe traseul acesteia cu o soluție ce îndepărtează temporar păsările, și chiar stabilirea lungimii rugăciunilor ce se vor rosti la solemnitatea instalării președintelui etc. etc. Dar poate cea mai complicată problemă va fi fost stabilirea listei centralizate a invitaților, care a cuprins nici mai mult, nici mai puțin de 250.000 de nume.

Inițial, aparatul de organizare a primit liste de invitați întocmite de președintele Johnson, de vicepreședintele Humphrey, de membrii guvernului și ai Congresului, de guvernatorii de state și de președinții organizațiilor statale ale partidului democrat. A fost necesară o mașină electronică, denumită „Invitation Central”, pentru sortarea acestor liste, eliminarea eventualelor suprapunerii și producerea finală a listei centralizate.

Fiecare din cei 250.000 a primit o invitație de format impresionant (27,94 cm × 22,86 cm), care însă nu dă decît dreptul de a... cumpăra bilete de intrare la una sau mai multe din diferitele manifestări ce vor avea loc între 18 și 20 ianuarie. Se speră că din vînzarea acestor bilete de bal, de participare la paradă și la concert, precum și din vînzarea programelor, „suvenirurilor”, a „cîinilor fierbinți” etc., se va acoperi costul de aproximativ 1,5 milioane dolari ce se vor fi cheltuiți în vederea diferitelor manifestări.

În 1961, cu prilejul instalării lui John F. Kennedy, s-a realizat chiar, în acest fel, un profit de 275.000 de dolari. Dale Miller speră, la rîndu-l, că strădaniile sale se vor reflecta într-o rentabilitate mărită a acestor serbări.

„Exclusivitate TWA” — cum scrie în reclama de mai sus — a rămas de domeniul trecutului.

MICUL ECRAN PRINTRE NORI

Pe zi ce trece, concurența dintre marile companii occidentale de transporturi aeriene crește în intensitate, devine mai acerbă. Investițiile uriașe pe care aparatura modernă le necesită, precum și uzura morală deosebit de rapidă a avioanelor — unele modele sînt depășite chiar din momentul în care sînt lansate — cer o amortizare în termen foarte scurt, pe care numai o exploatare intensivă a acestora o face posibilă. De aici goana tot mai aprigă după pasageri, care sînt momiiți, curțați cu cele mai variate metode.

Astfel, recent, companiile aeriene americane au lansat o nouă atracție: cinematograful și televiziunea în avion. Inițiativa a revenit companiei Trans World Airlines (TWA), care a introdus, prima, proiectarea de filme pe ecran lat în avioanele sale. Numai pentru aparatură și închirierea filmelor ea cheltuiește 2 milioane de dolari pe an. Dar, după cum arată revista franceză „L'Express”, aceasta i-a adus în 1964 o creștere cu 26% a traficului de pasageri.

După cum era de așteptat, nici celelalte companii nu și-au putut permite să se lase mai prejos. American Airlines și Continental Airlines au instalat ecrane de televizor individuale pentru fiecare pasager, ceea ce a costat 52.000 de dolari, respectiv 45.000 de dolari la fiecare avion astfel amenajat. La rîndu său, compania Pan American Airlines a făcut cunoscut că va investi 5 milioane de dolari pentru asemenea instalații.

Pînă în prezent, în afara Statelor Unite, numai compania Pakistan Airlines a introdus proiectări de filme în timpul zborului. În Franța, compania R.A.I. instalase cinematograful zburător pentru cursele sale spre Polinezia, dar a renunțat repede datorită costului excesiv al aparatului și filmelor.

Această situație amintește de altele din anii de după război, cînd o dată cu introducerea radarului în aparatura curentă a avioanelor civile de pasageri, un număr de companii de aviație mai mici s-au văzut nevoite să-și înceteze activitatea, deoarece nu și puteau permite investiții atât de mari. E posibil deci, ca cinematograful și televiziunea să contribuie în același mod la grăbirea procesului de concentrare ce se desfășoară în ultimii 20 de ani în rîndurile companiilor de aviație din Occident.

ÎN BHUTAN...

Situația încordată care s-a făcut simțită recent în Bhutan și care a determinat reînnoirea grabnică în țară a regelui Wangchuk, aflat în Elveția pentru tratament, a readus acest mic regat asiatic în atenția presei internaționale.

Într-un articol din publicația „Eastern World”, de pildă, Tooshar Pandit, referindu-se la situația din această țară, o descrie astfel:

„Viața în Bhutan s-a schimbat puțin în ultimii 1000 de ani. Nu există electricitate, zăbre, bănci, cafeene, canalizare. Dar există o mulțime de mănăstiri, forturi, altare și clădiri zugrăvite în culori vii. Pînă în urmă cu cîțiva ani, Bhutanul nu cunoștea transportul pe roți. De fapt, Bhutanul rămîne izolat din cauza lipsei de mijloace de comunicație.

Bhutanul are un venit în rupii echivalînd cu aproximativ 250.000 lire sterline și o populație de 750.000 de oameni, împrăștiată pe 18.000 mile pătrate de teren extrem de accidentat și periculos. Veniturile sînt constituite din impozitele pe imobile, pămînt, recoltă (...).

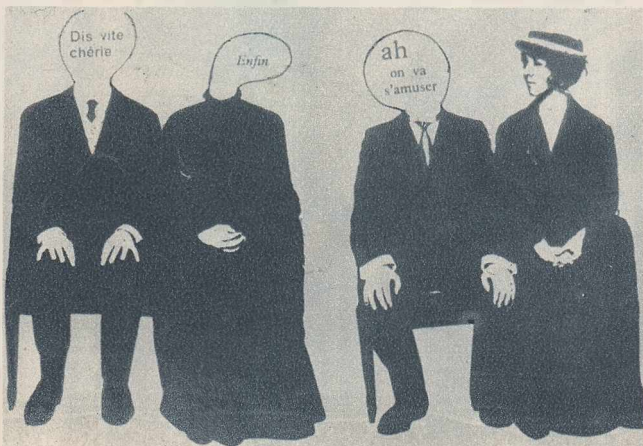
O dată cu introducerea primului plan cincinal al țării, în 1962, pentru locuitorii țării s-au deschis perspective noi. S-a pus accent deosebit pe dezvoltarea comunicațiilor și lărgirea mijloacelor de învățămînt(...).”

Starea de înapoiere social-economică a Bhutanului este determinată — după părerea autorului articolului din publicația mai sus-citată — de o serie de „continuu ciocniri și conflicte, intrigi, asasinat politic și războaie între pretenziile la tronul țării... Toate acestea, afirmă T. Pandit, sînt în fapt o manifestare a dușmăniei adînc înrădăcinată între căpeteniile războinice din estul și vestul Bhutanului, dușmănie care „poartă principala răspundere pentru trecutul agitat și confuz al țării”. Și astăzi regelui Wangchuk, descendent direct al puternicului feudal Tongsa din estul țării, i se opune influența familiei Dorje din vestul Bhutanului, fapt confirmat pare-se și de ultimele evenimente petrecute în țară. Căci, intrerupîndu-și brusc tratamentul din Elveția (deși bolnav de inimă) și reîntorcîndu-se pe neașteptate în țară, regele Wangchuk a procedat la arestarea unor partizani ai primului ministru Lhendup Dorje și a preluat împunericile acestuia, care se grăbise de altfel să plece la Londra cu o serie de adepți ai săi, înainte de sosirea regelui.

GIBRALTARUL AMERICII DE NORD

Pe insula canadiană Cape Breton se reconstruiește în prezent una dintre cele mai mari fortărețe din cîte au existat în America de Nord. Este vorba de Louisbourg, cetatea franceză supranumită și „Gibraltarul Americii de Nord”, a cărei restaurare va fi parțial terminată în 1967, cînd se va sărbători centenarul statului canadian.

Cetatea datează din 1720, și a fost construită potrivit tehnicii de fortificații a faimosului arhitect francez Vauban. Impozanta citadelă din Louisbourg era aparată de bastioane puternice. În interiorul zidu-

R. VIANU

V. RADU

cadran INTERNATIONAL

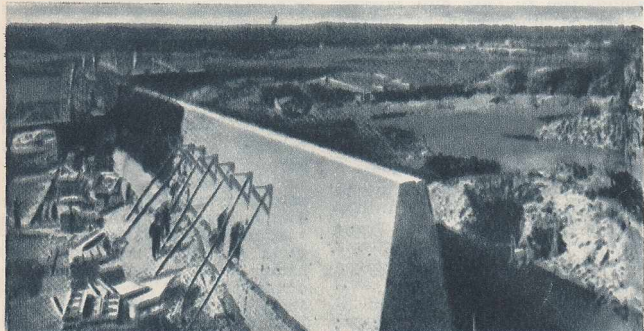
rilor se găseau, în afară de cazărmi și de reședința guvernatorului, un spital, două brutării, o școală, o biserică și câteva prăvălii. În 1745 populația orașului era de aproximativ 8.000 de persoane. În primăvara aceluși an, o flotă engleză condusă de William Peppereil, cu un efectiv de 4.000 de soldați, a pătruns în această puternică fortăreață exact în momentul cînd... se încheia un bal dat la reședința guvernatorului. Astfel, englezii au izbutit să ocupe orașul fără a trage nici măcar un singur foc de armă. În 1748, prin tratatul de la Aix-la-Chapelle, fortăreața a fost înoplată Franței, care a construit noi întărituri. În iunie 1758 englezii au atacat-o încă o dată, peste 180 de vase transportînd aici pe cei 12.000 de soldați conduși de generalii Jeffery Amherst și James Wolfe. După o rezistență de mai multe săptămîni francezii au fost înfrînși, iar cetatea complet distrusă de învingători.

Acum, pe fărîmul pustiu al Atlanticului, unde se găsesc ruinele cetății, lucrează intens

echipe de muncitori, ingineri și arhitecți care dezgroapă vechile construcții, fortifică fundațiile și ridică zidurile vechilor dispozitive de apărare, potrivit machetei fortăreței, existente în muzeul de aci, unde se păstrează totodată și numeroase relicve descoperite în această regiune. Zidurile Bastionului regal și ale altor cîteva clădiri au și fost înălțate. Lucrările de restaurare vor dura încă cîteva ani.

Louisbourgul a fost nu numai o fortăreață, ci și o mare bază navală și militară, de fapt principalul port maritim al Franței în „Lumea Nouă” și centrul celei mai dezvoltate industrii a pescuitului de pe acest continent. Restaurarea Louisbourgului este considerată de experți ca fiind întemeiată, întrucît el își are importanța sa atît în istoria Franței, cît și în cea a Angliei, Statelor Unite și Canadei.

L. SORESCU

„MISS WORLD” CONTESTATĂ

Doar puțină vreme a trecut de la finisul palpitant al alegerilor parlamentare britanice și iată că un alt rezultat „electoral” a stîrnit vii discuții printre londonezi: acordarea titlului de „Miss World 1964” coafezei Ann Sidney, în vîrstă de 20 de ani, dintr-o localitate din sudul Angliei.

Mulți britanici și-au exprimat protestul față de hotărîrea juriului. Precum s-a întîmplat și în alte dăți — scria în legătură cu aceasta ziarul londonez „Daily Mail” — concurențele cele mai frumoase au fost declarate învinse de către altele, mai puțin prezentabile.

Organizatorul respectivului „concurs de frumusețe” este un anume Eric Morley, în vîrstă de 43 ani, director al firmei de manifestări distractive „Mecca”. Fost boxer și ofițer, el a început după război să se ocupe de organizarea unor secrete dansante la sala „Lyceum” iar în 1951 a „montat” în aceeași sală pentru prima dată alegerea unei „Miss World”. De atunci, în fiecare an sosesc la Londra candidate la titlul de „regină a frumuseții”

Căci nu este vorba numai de premiul în bani și de televizorul pe care-l primește înconronată „Miss World”. Multe dintre candidate speră — după cum arată revista vest-germană „Der Spiegel” — și la o carieră în film; doar renumitele stele de cinema Sophia Loren, Gina Lollobrigida sau Silvana Mangano s-au remarcat tocmai pe arenele unor asemenea concursuri.

Patronajul concursului îl are o firmă britanică de cosmetice care oferă produsul pentru îngrijirea părului denumit „Early Mist” („Roua dimineții”), ceea ce face ca, a doua zi după alegere, reclama în presă pentru produsul respectiv să apară însoțită de fotografia fericitei câștigătoare.

Dar cel mai interesant aspect al acestui concurs îl constituie alegerea însăși. Ea este făcută de un juriu pe care și-l alcătuiește Morley, de obicei din cîntăreți de mîna întâia, stele de cinematograf de mîna a doua și nobili de mîna a treia. Punctajele sînt acordate de membrii juriului, dar calculul rezultatului final și-l rezervă Morley, în baza unei matematici numai lui cunoscute. La ediția din anul 1964 au făcut parte din juriu șase englezi, un irlandez și doi americani. Printre aceștia se aflau cîntărețul Paul Anka și artistul de film Tab Hunter. După cum s-a arătat și mai înainte, a fost aleasă englezoaica Ann Sidney, deși publicul prezent ar fi preferat — remarcă revista americană „Time” — alte concurențe: o franțuzoaică și o italiancă. Într-un fel însă, acest rezultat — cu totul altul decît cel scontat — n-a mai mirat. Căci mulți și-au adus aminte ce s-a petrecut la ediția 1963. La concursul din acel an o parte din juriu s-a decis pentru Miss Maureen, altă parte pentru o oarecare domnișoară Sylvia. Victoria a reținut-o însă o anume Miss Diana, cu un singur vot: acela al lui Morley. Fapt care i-a determinat pe cei care au protestat și atunci — ca și acum — împotriva lipsei de obiectivitate a acestui soi de „alegere” să facă următoarea reflecție: dacă numai preferințele unui singur „arbitru al frumuseții” (în speță Morley) contează, de ce atunci toată această mascaradă?

AI. PLĂIEȘU

METROPOLE DIN NEOLITIC

Trecînd în 1956 prin localitatea Burdur, situată pe platourile înalte ale Anatoției, arheologul englez James Mellaart, director adjunct al Institutului de arheologie din Ankara, a aflat de la un învățător din oraș, Ibrahim Balaban, despre existența unei cariere de unde sătenii scoteau bucăți ciudate de ceramică, viu colorate, pe care le trimiteau la Istanbul ca să fie vîndute la bazar.

Tînărul om de știință, interesat de aceste descoperiri, a început în 1961 săpături asidue, scoțînd la suprafață una din cele mai vechi și interesante așezări neolitice cunoscute pînă în prezent.

Civilizația din satele Hacliar și Șatal Huyuk, descoperită de Mellaart, a înflorit între anii 7000 și 5000 î.e.n. Comunitatea agricolă de aici se ocupa, după toate probabilitățile, cu creșterea animalelor, cultivarea grîului, a orzului, a mazării și a lîntei.

Judecînd după vestigiile descoperite, cele două așezări erau adevărate metropole ale vremii lor, cu case din cărămidă arsă, cu unii sau două etaje, cu ziduri groase de peste 50 cm, cu ferestre largi. În satul Șatal Huyuk, alături de casele obișnuite de locuit s-au descoperit și construcții mai mari care — după părerea savanților — trebuie să fi servit drept clădiri publice. La casele cu etaj comunicația se făcea prin scări interioare, ale căror trepte erau șlefuite cu grijă. Pereții erau acoperiți cu vopsea de var sau cu un fel de pămînt verzui, iar în casele mai bogate — pictați în culorile roșie de cinabru. Mobilierul caselor se pare că se reducea la niște platforme de piatră, avînd 30 cm înălțime, care serveau drept pat, bancă și masă.

O trăsătură ciudată a acestei civilizații e că în așezările neolitice descoperite nu existau cimitire publice. Fiecare familie își înmormînta rudele decedate acasă, sub platfor-

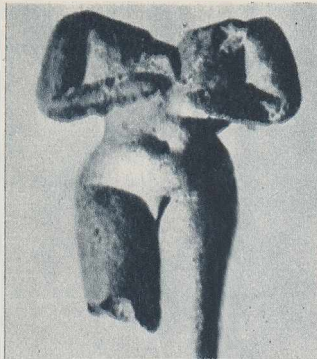
În cadrul unui recent miting organizat la Caracas de Frontul național al opoziției din Venezuela, s-a cerut de către participanți eliberarea deținuților politici, sporirea salariilor muncitorilor și a ajutoarelor de șomaj.

La Paris, în palatul CNIT din Place de la Défense, s-a deschis cel de-al patrulea Salon al navigației de agrement.

Aspect de la Expoziția de artă decorativă romînească deschisă de curînd în capitala R. P. Ungare.

Una din statuetele descoperite în morminte, reprezentând probabil o zeiță a fecundității.

mele de piatră care serveau drept mobilier.

În legătură cu modul de înmorminare, este interesant faptul că unele schelete, probabil ale demnitarilor, erau presărate cu vopsea roșie, iar altele — mai numeroase — erau imbricate cu o vopsea verde sau cu una cu reflexe azurii.

Din studiul numeroaselor morminte s-a putut trage concluzia că încă din acest stadiu incipient al organizării sociale, societatea de la Satal Huyuk era structurată și ierarhizată. Astfel, în mormintele cu schelete verzi sau albastre nu s-au găsit nici un fel de ofrande. În celelalte, în schimb, s-au descoperit bijuterii, obiecte de ceramică, statuete, care aduc cu cele găsite în mormintele faraonilor.

M. GALL

MORSELE ÎN PERICOL

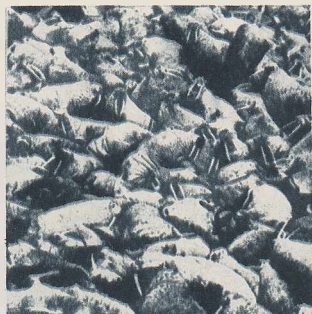
Round Island este numele unei insulițe din Marea Bering. Locul nu este ușor accesibil pentru om. Dar eschi-

moșii, în truda lor de a-și procura cele necesare vieții, ajung pe coasta insulei și vânează aici morse pentru a-și asigura carne, grăsimi, oase, piel. Interesant este că, ducând o viață plină de privațiuni, eschimoșii nu vânează totuși mai mult decât le este necesar. Viața aspră din Arctica îi face prevăzători, dar nu iacomii. De cîtva timp însă, pe coastele Round Islandului, pe lângă vînătorii eschimoși, au început să-și facă apariția și un soi de turiști americani, vînători-amatori. În fața miilor de morse care dorm îngheșuite pe tărîm, unii dintre acești turiști își ies din fire și — folosind grenada și harponul — pornesc la un adevărat masacru printre bieteletă vieții. Mioape și surde prin natura lor, somnolente sub palidul soare nordic, morsele au puține șanse să se salveze de la măcel. Uciderea lor nu presupune nici măcar îndemnare, agerime sau curaj ca în orice vînătoare.

Pentru ce acest „revoltător masacru” — cum îl califică revista elvețiană L'Illustré, care relatează faptul — se pune în mod firesc întrebarea. Cu ce scop se produce asemenea pustiire în fondul de vînătoare, sursă de hrană și îmbrăcăminte pentru mulți ani a unei întregi populații? Uciderea în masă a miilor de morse se face de către unii pentru satisfacerea orgoliului de a poseda rare trofee de vînătoare, iar de alții pentru valorificarea acestora la prețuri foarte ridicate.

E. D.

Două minute înainte de masacru...

Noul ansamblu arhitectonic din fața Palatului culturii și științei.

VARȘOVIA DE IERI, DE AZI ȘI DE MÎINE

În aceste zile ale lunii ianuarie, Varșovia împlinește 20 de ani de la eliberare și șapte veacuri de cînd — așa cum spune legenda — cei doi pescari, Wars și Szawa, au pus temelile orașului de pe malurile Vistulei.

Vizitatorul care are prilejul să privească azi imagini comparative din acest oraș, pe care barbarii hitleriști l-au distrus în proporție de 85%, este îngrozit de ceea ce s-a petrecut și umilit de ceea ce s-a împlăcut.

În 20 de ani capitala poloneză a fost aproape în întregime reconstruită; dar nu numai reconstruită, ci și reinnoită, purtînd azi pecetea unui oraș modern. S-a început azi imaginea comparativă din acest oraș, pe care barbarii hitleriști l-au distrus în proporție de 85%, este îngrozit de ceea ce s-a petrecut și umilit de ceea ce s-a împlăcut.

Asta s-a petrecut în 1945. Azi, în Varșovia anulului 1965, ceea ce-l frapează, îndeosebi, pe vizitatorul străin, este faptul că ruinele au dispărut aproape în întregime și că în locul lor s-au ridicat noi cartiere de blocuri. Orașul continuă să se înfrumuseze. Astfel, în însăși inima

capitalei, în jurul Palatului culturii și științei, se înalță partea cea mai nouă a orașului, așa-numita „fațadă de răsărit”.

De curînd, siluetele impunătoare ale primelor blocuri de oțel, beton, aluminiu și sticlă au fost eliberate din pălăjeniișul schelelor.

Colectivul de urbanisti și arhitecți condus de prof. arh. Z. Karpinski, se străduiește să dea centrului Varșoviei un aspect din cele mai moderne.

Pe o importantă porțiune vor continua să se înalțe noi blocuri dintre care unele cu 15, 18 sau 24 de etaje.

Dar cum va arăta Varșovia de mîine? La această întrebare răspund machetele expuse nu demult în aula Politehnicii din Varșovia. Pentru 1980 se prevede îmbogățirea capitalei R. P. Polone cu noi construcții de locuințe și uzine. Orașul, care se prevede a avea 1.700.000 locuitori, se va întinde spre nord și sud, ambele capete urmînd a fi legate prin linii de metro. În aula Politehnicii, prin fața machetelor viitorului, se perindau tineri și bătrîni. Toți erau curioși să vadă cum va arăta orașul lor peste 15 ani. Poate, cei mai vîrstnici privind schițele noilor artere și machetele clădirilor înalte își aminteau cum, cu două decenii în urmă, au luptat pentru eliberarea capitalei și cum, cu arma în mînă încă, făceau planuri de viitor. Azi ele au devenit realitate. Și sînt făurite altele, noi...

Varșovia, ianuarie 1965.

Gh. GHEORGHÎĂ

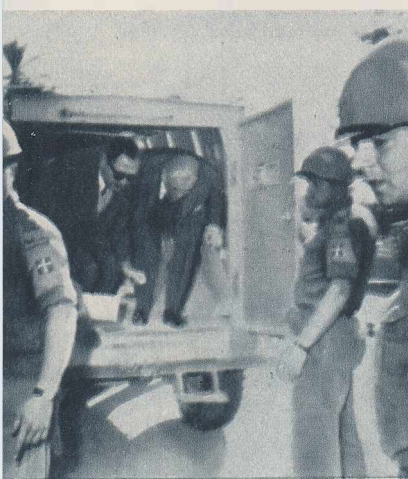
UN TIMBRU DISCUTAT...

În R.F.G. a fost lansat un timbru în valoare de 50 de pfenigi, care a stîrnit senzație. Într-un colț al acestuia, specialității au identificat, ca parte dintr-un arbore, portretul lui Adolf Hitler. Primelor comentarii le-au urmat precizările. Graficianul Otto Rohae, de pildă, care a desenat timbrul a declarat: „...știu ce am desenat și nu are nici o legătură cu Hitler”. El a explicat apariția chipului ex-führerului prin pierderea unor amănunte în procesul ministurizării desenului pe timbru. La rîndul ei, Poșta a dezmințit intenția ce i s-a atribuit, de a înfățișa în mod ostentativ chipul odiosului dictator.

Cu toate acestea, discuțiilor în jurul timbrului respectiv nu li s-a pus capăt. În plus, la bursa filatelică timbrul a început să devină obiect de speculă, deși nu a fost retras din circulație.

Dar, în timp ce anumite grupări profită de ocazie pentru a reînvia amintirea fostului lor idol care a provocat atîta rău omernirii, mulți cetățeni din R.F.G. au adoptat o atitudine cu totul opusă: ei au declarat — după cum menționează presa vest-germană — că nu vor folosi pentru corespondența lor timbrul de 50 de pfenigi din emisiunea lansată la sfîrșitul anului 1964.

Z. F.

În prima dată de la izbucnirea incidentelor Cipru, doi deputați aparținînd comunității o au sosit la sediul parlamentului din Nicosia pentru a avea o întvedere cu președintele Camerei Reprezentanților, Glafkos Clerides. Ulterior au avut însă loc noi incidente.

În luptele de la Binh Gia (Vietnamul de sud) forțele patriotice au provocat însemnate pierderi în oameni și material trupelor guvernamentale. Fotografia înfățișează un grup de militari americani examinînd resturile unui elicopter doborât în cursul ciocnirilor.

pe săptămîni de cercetări și săpături, o echipă de arheologi condusă de prof. W. B. Emery, din Societatea londoneză de geologie, a făcut o importantă descoperire arheologică, scind la iveală, în apropiere de Karah (R.A.U.) un uriaș cimitir hind din anul 2900 î.e.n.

COPERTA NOASTRĂ

În stînga: Leopoldina BĂLĂNUȚĂ și Viator REBENGIUC în spectacolul Teatrului Mic cu piesa „Doi pe un balansoar”.

Fotografie de Hedy Lăffler

În dreapta: La schi, pe Muntele Mic.

Fotografie de Ion Patcu

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 3607, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale. la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI: 2 LEL.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Redactor artistic: Vlad MUȘATESCU.

Lăsați ochii să vorbească, dar subliniați-le expresia folosind:

- fardul pentru gene „CONTUR“;
- fardul pentru pleoape „SANDA“;
- creionul dermatograf